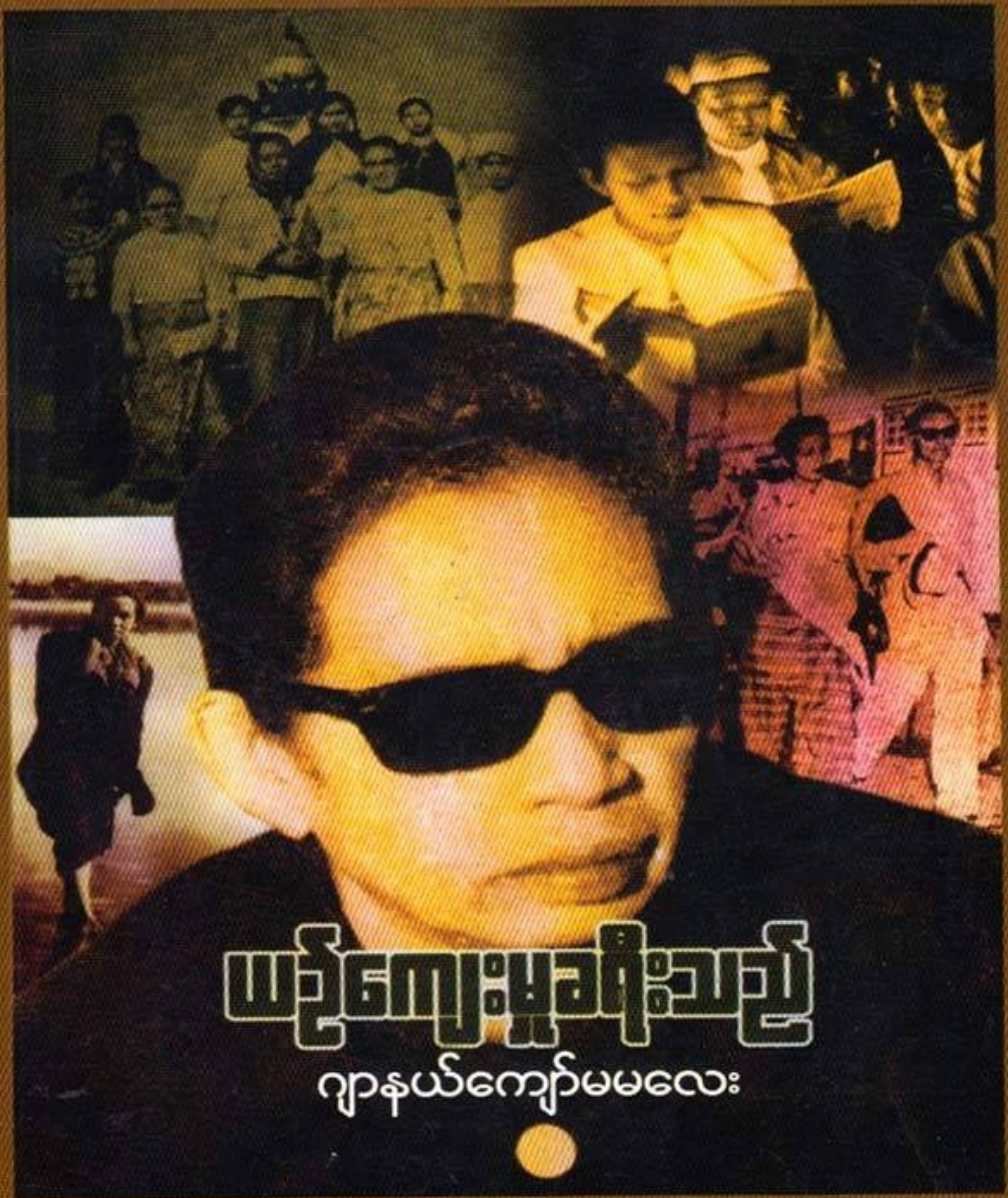

ယဉ်ကျေးမှုသိမ်းဆည်း

ဂျာနယ်ကျော်မမလေး

မန္တလေး ရက္ခိုဓိ

(၁)

ကျွန်မ၏ ဧည့်ခန်းထဲတွင် ချိတ်ဆွဲထားသော မန္တလေးနန်းတော် ကားချပ်သည် စုပ်တံနှင့် ရေး ထားသော ပန်းချီကား မဟုတ်ချေ။ နန်းတော် ၊ မြို့ရိုးနှင့် ကျုံးကို လက်ရာမြောက်စွာ ကောက်ရိုး များ နှင့် ကပ်ကာ ဖော်ထားသည့်အတွက် ဆေးရေး ပန်းချီကားထက် တန်ဖိုးထားမိသည်။ အနက်ခံ တွင် ကောက်ရိုးမျှင်၊ ကောက်ရိုးဖက်ကလေးများ သည် ရွှေရောင်တောက်ကာ ဝင်းနေပေသည်။

ဧည့်ခန်းထဲတွင် ကားကလေးကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ အလှချိတ်ဆွဲထားပြီးနောက် တစ်စိမ့်စိမ့် ကြည့်မိသည့် အခါတိုင်းပင် “ မန္တလေး” ကို သတိရလေသည်။

ကျွန်မ ခင်ပွန်းမဆုံးခင် အင်္ဂလိပ်ခေတ်က မန္တလေးသို့ ရောက်သွားသည်။ မန္တလေးမြို့မှ စာရေး ဆရာ မြမျိုးလွင်နှင့် မြန်မာ့အလင်း ဦးကိုကိုလတ်တို့မှာ ကျွန်မတို့ကို မန္တလေးတစ်မြို့လုံး အနှံ့အပြား လိုက်ပို့ကြသော သူများ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မန္တလေးကို သတိရလျှင် သူတို့နှစ် ယောက်ကို လည်း အမြဲတမ်း သတိရလေသည်။

ဧည့်ခန်းထဲတွင် ကောက်ရိုးဖြင့် ကပ်ထားသည့် မြို့ရိုးကားသည် သူတစ်ကားတည်း သီးခြား မဟုတ်။ ကြိမ်ဖန်များ စွာ ကြည့်သော မျက်စိထဲ၌ ဆရာမြမျိုးလွင်နှင့် ဦးကိုကိုလတ်တို့သည် ကားချပ်နှင့် အတူတကွ ပေါ်လာကြပေသည်။

ကျွန်မရှေ့မှ နန်းတော် မြို့ရိုးကြီး၏ မြို့ရိုးအုတ်တံတိုင်း၊ ပြအိုး၊ ပြာသာဒ်၊ တံခါးရွက်များ နှင့် ကျုံးရေပြင်ကို စိုက်ငေးကာ ကြည့်နေစဉ် ဧည့်ခန်းထဲ၌ ချိတ်ဆွဲထားသည့် ကြည့်နေကျ ကောက်ရိုး ကားချပ်ကလေးသည် ပကတိ နန်းတော်

မြို့ရိုးနှင့် ကျုံး ဖြစ်လာသလိုပင် ရုတ်တရက် အောက်မေ့ မှတ်ထင်မိသည်။

ကျွန်မဘေး၌ ထိုင်လိုက်လာကြသော ဆရာမြမျိုးလွင်နှင့် ဦးကိုကိုလတ်တို့ကိုလည်း စိတ်ကူးများ လား၊ ဟုတ်မှ ဟုတ်ကဲ့လားဟု အောက်မေ့ရလောက်အောင် ကျွန်မမှာ မမျှော်လင့်ဘဲ သူတို့နှစ် ယောက်နှင့် မြို့ရိုးနားသို့ ရောက်သွားလေသည်။

မြို့ရိုး၊ ကျုံး၊ ဆရာမြမျိုးလွင်၊ ဦးကိုကိုလတ် စသည့် ဆုစည်းပေါင်းစပ်နေသော ဧည့်ခန်းထဲ မှ နေ့စဉ်တွေ့ နေကျ ပုံသဏ္ဌာန်သည် မျက်မှောက်တွင် ထင်ထင်ရှားရှား အသက်ဝင်နေကြသဖြင့် ကျွန်မမှာ မြို့ရိုးနှင့်ကျုံးကို မျှော်ကြည့်ရင်း သူတို့အား စကားပင် မပြောနိုင်ဘဲ ငြိမ်နေမိသည်။

ကျွန်မ ပြန်တွေ့ ရသော မြန်မာ့အလင်း ဦးကိုကိုလတ်၏ အမူအရာမှာ မိတ်ဆွေတို့၏ ဝတ္တရားထက် ကျော်လွန်ကာ ခင်မင်ရင်းနှီးခြင်းက ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေပေသည်။

စာရေး ဆရာ မြမျိုးလွင်မူကား ကွဲကွာနေသော နှမငယ်နှင့် ပြန်တွေ့ ရ၊ ဆုံရပုံမျိုး ပျော်တပြုံး ပြုံး ဖြစ်နေသည်။

“ ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီး ဦးတင် လာတုန်းက ကျွန်တော် ပြောတယ်။ ငွေတစ်သော င်းသာ အစိုးရက ပေးပါ။ ကျုံးကို ကျွန်တော် ဆည်ပေးမယ်လို့။ ဒီကျုံးထဲမှာ တိုင်းပြည်ပျက်တုန်းက နန်း တော် ထဲက ရွှေငွေတွေ ပစ်ထားတာ ရှိချင်ရှိမှာ လို့ ပြောတော့ ဦးတင်က ရယ်နေတယ် ”

ဦးကိုကိုလတ် ပြောလိုက်သည့် အသံနှင့် ဆရာမြမျိုးလွင်၏ ရယ်မောသံမှာ တစ်နေရာမှ လွင့်လာသော အသံများ ကဲ့သို့ ထင်ရလေသည်။ အရှိန်မြန်လွန်းသော ကားပေါ်၌ လေတဟူးဟူးထဲ တွင် ကျွန်မလည်း စိတ်တခြား၊ ကိုယ်တခြားအိပ်မက်မက်နေသည့်အလား ဖြစ်နေပေသည်။

မန္တလေးသို့ ဖြုန်းခနဲ ရောက်လာခြင်းထက် ဆရာမြမျိုးလွင်၊

ဦးကိုကိုလတ်နှင့် မြို့ရိုး၊ ကျုံးနားသို့ ဂျစ်ကားနှင့် ရောက်လာကြခြင်းသည် ကျွန်မအဖို့ အိပ်မက်မက်နေ သကဲ့သို့ ပင်။

“ မန္တလေးကို မြို့တည်တော့ မန္တလေးတောင်ရဲ့ စက်ရိပ်ကို မှီပြီး မြို့ရယ်၊ ကျုံးရယ်၊ စေတီ၊ သိမ်၊ ကျောင်း၊ သုဓမ္မာ၊ ရွှေစာပိဋကတ်၊ ခုနှစ် ဌာန တစ်ပြိုင်တည်း တည်တာပဲ”

ဦးကိုကိုလတ်သည် ကျွန်မဘေးမှာ တတွတ်တွတ် ပြောပြလာသည်။ ကျွန်မမှာ ဦးကိုကို လတ် ပြောနေသော မန္တလေးသမိုင်းကို နားစိုက်လျက်၊ မျက်စိထဲမှ ကျုံးဘေးရှိ မြို့ရိုးကြီးနှင့် အဝေး က ဆီးနေသည့် မန္တလေးတောင်တော် သည် ခဲယမ်းမီးကျောက်များ ၏ အရှိန်ဖြင့် ပေါက်ကွဲကာ မီးခိုးလုံးကြီးများ လွှမ်းခြုံဖုံးအပ်နေပေသည်။

ဂျင်နရယ်ဝင်းဖို့ရီးစ်၏ စစ်တပ်ကြီးသည် နန်းတော် ကြီး၏ တပ်မြို့စခန်းကို သိမ်းနိုင်ရေး အတွက် မန္တလေးတောင်တော် ကို အပေါ်စီးရလေအောင် ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ တိုက်ခိုက်နေကြ လေသည်။

မန္တလေးတောင်၌ လှေကားထစ် ၁၁၁၀ ရှိသည့် စောင်းတန်းကြီးကို တောင်ထပ်တောင်ဖျား ရောက်သည်အထိ စစ်သားများ တစ်ထစ်ပြီးတစ်ထစ် ချီတက်နေကြကုန်သည်။ တောင်ပေါ်တွင် ဂျပန် အလောင်းကောင်များ သည် လှေကားထစ်များ ၌ မြင်မကောင်း၊ ရှုမကောင်းအောင် အတုံး အရုံး လဲလျက် ရှိကြသည်။

ဂျပန်များ မှာ ဆုတ်ခံခံရင်း တောင်အောက်သို့ မဆင်းသာသည်နှင့် တောင်ထိပ်၌ ရှိသော ဧရာမ ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းကြီးထဲသို့ စုပြုံဝင်အောင်းကြရလေသည်။

စစ်တပ်မှ ဥမင်ထဲသို့ ဓာတ်ဆီ လောင်းသွင်းပြီး မီးတင်ရှို့ခြင်းဖြင့် ဂျပန်များ သည် ဥမင်ထဲမှ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ထွက်လာကြတော့သည်။

ဥမင်ထဲမှ လူကောင်းပကတိ ထွက်လာကြ ပုံ မဟုတ်ဘဲ တစ်ကိုယ်လုံး
မီးတောက်လောင်နေကာ ဟစ်အော်ကြလျက် သေပြေးရှင်ပြေး ပြေး
ထွက်လာကြကာ တောင်ပေါ်မှ ချောက်ထဲသို့ အတင်းခုန်ချနေကြလေသည်။

“ မြို့ရိုးလေးရပ်သုံးလည် လှည့်လည်ထားတဲ့ တံခါးပြက ၁၂ ခု ရှိတယ်။
မြို့ထောင့်ပြက ၄ ခု ရှိတယ်။ အခြားပြငယ် ကလေးတွေ က ၃၂ ပြ ရှိတယ်။ ပြအိုး
ပြာသာဒ် စုစုပေါင်း ၄၈ ခုရှိတယ်။”

ဦးကိုကိုလတ်သည် နန်းတော် မြို့ရိုး ရာဇဝင်ကို
အသေးစိတ်ရှင်းပြနေလေသည်။ ရှေးအခါ က မြို့ရိုးတံတိုင်းကြီးမှာ တင့်တယ်
မောက်ကြွားကာ မားမားစွင့်စွင့်၊ နီကြင့်ကြင့်နှင့် ထည်ဝင့်နေခဲ့ ၏ ။ ယခု
မြင်ရသည်မှာ အမြောက်ဗုံးဆန်များ ခွဲဖြိုထားခြင်းကြောင့် ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်
ဖြစ်နေပေပြီ။

ဂျင်နရယ် ဝင်းဖို့ရီးဒ်သည် တောင်ခြေ မြေမျက်နှာပြင်တွင်
အမြောက်ကြီးများ တပ်ဆင်ကာ နန်းတော် မြို့ရိုးကြီးဆီသို့
ချိန်မှန်းပစ်ခွင်းနေလေသည်။

ညတိုက်ပွဲ ဆင်နေသည့် တောင်ပေါ်ဆီမှ ပစ်ခတ်သော
အမြောက်ကြီးများ ၏ ကျည်ဆန် များ သည် မြို့ရိုးကြီးကိုသာ သဲမဲပစ်ခတ်
ဖြိုခွင်းနေကြလေသည်။ ညမှောင်ကြီးထဲတွင် ကျည်ဆန် များ ဝင်းခနဲ လက်ခနဲ
တရစပ် ထွက်ပေါ်နေမှုကြောင့် ထိန်လင်းနေတော့ရာ မီးရောင်များ အောက် တွင်
နန်းတော် ၏ ကျုံးရေပြင်ကြီးမှာ ဖိတ်လက်နေလေသည်။

ရော်ဘာ စစ်လှေကလေးများ သည် ကျုံးထဲတွင် ဖြတ်ကူးနေကြ၏ ။
မြို့ရိုးကြီး၏ တစ်ခုတည်း သော တစ်နေရာကို သဲမဲပြီး စုပြုံပစ်ခတ်ကြလေသည်။
လေယာဉ်ပျံများ သည် နိမ့်နိမ့်ကလေးပျံလာ ကာ မြို့ရိုးတစ်နေရာတည်းကိုပင်
သဲသဲမဲမဲ တစ်ခဲနက် ဗုံးများ သွန်းကြဲချနေကြလေသည်။

၁၀ ပေခန့် နဂိုထူသော မြို့ရိုးကို နောက်က ထပ်မံပြီး ဂျပန်များ က
မြေဖြင့် ပေ ၂၀ လုံးလုံး ဖို့လောင်းအားဖြည့်ပေးထားခြင်းကြောင့် မြို့ရိုး
အုတ်တံတိုင်းကြီး ကျိုးပဲ့ပွင့်သွားအောင် ထောင်နှင့် သော င်းနှင့် ချီ၍
အမြောက်ဗုံးဆန်များ သွန်နေကြရကုန်သည်။

“ဘုရင့် ဆွေတော် မျိုးတော် မသာတွေ ကို ဟောဒီ အနောက်မျက်နှာ
တံခါးကထုတ်ရတယ်။ ဒီတံခါးနာမည် က ကြေးမုံတံခါး ခေါ်တယ်။ တံခါး ၁၂
တံခါးစလုံး သူနာမည် နဲ့သူ မှည့်ထားတယ်။ အရှေ့မျက်နှာ မြောက်စွန်မိတ် တံခါးကို
“ လွန်ကဲတံခါး ” ခေါ်တယ်။ အရှေ့မျက်နှာ အလယ်သူရ ဇွဲဓာတ်တံခါးကို “
ဦးထိပ်တံခါး ” ခေါ်တယ်။ အရှေ့မျက်နှာ တောင်စွန်မိတ် တံခါးကို “ သော င်းညွတ် ”
တံခါး ခေါ်တယ်။ တောင်မျက်နှာ အရှေ့စွန်မိတ်တံခါးကို “ ကျွန်းလုံးယူ ”
တံခါးခေါ်တယ်။ တောင်မျက်နှာ အလယ်ကောလီ ဓာတ်တံခါးကို “ ကျော်မိုး ” တံခါး၊
တောင်မျက်နှာ နောက်စွန်မိတ် တံခါးကတော့ “ ရန်နည်း ” တံခါး၊ အနောက်မျက်နှာ
တောင်စွန် မိတ် တံခါးက “ ကြေးမုံ ” တံခါး၊ အနောက်မျက်နှာ အလယ်ပါပဓာတ်
တံခါးကို “ စည်ရှည် ” တံခါး၊ အနောက်မျက်နှာ မြောက်စွန်မိတ် တံခါးက “ ထင်ရှား
” တံခါး၊ မြောက်မျက်နှာ နောက်စွန်မိတ်တံ ခါးကတော့ “ စည်သာ ” တံခါး၊
မြောက်မျက်နှာ ရှေ့စွန်မိတ် တံခါးကတော့ “ မန်းဦး ” တံခါး ခေါ်တယ်။”

ကျွန်မမှာ ဗုံးသံ၊ အမြောက်သံများ နားအူလောက်အောင်
ကြားယောင်နေမိသည့် အကြားမှ တံခါးနာမည် များ ကို စိတ်ဝင်စားသွားပြန်ကာ
အန္တော၊ ဂဗ္ဘ၊ စရေ၊ ဝံသေ၊ ချ၍ ရှေးပညာရှိများ မှည့် ခေါ်ထားသည့် တံခါးများ ကို
ကားပေါ်မှ ဂရုတစိုက် ကြည့်လိုက်သေးသည်။

အမြောက်သံ၊ ဗုံးသံတို့ကား ကြောက်ခမန်းလိလိ ဖြစ်တော့သည်။ ၁ ခါ၊
၂ ခါ၊ ၃ ခါ ဗုံးထိမှန် မှသာ မြို့ရိုးကြီးသည် ပေါက်ကွဲသွားလေသည်။
ပေါက်ကွဲသွားသော် လည်း ပေါက်ကွဲသော အပေါက်ကလေးကို မီးခိုးများ ၊ ဖုန်များ
ရှင်းကင်းသွားမှ မြင်နိုင်ကြရသည်။

“ဘယ်လောက် ကြာဦးမှာ လဲ၊ ဒီမြို့ရိုးကြီးပဲ ဖြိုနေရတာ ၊

ဒီမြို့ရိုးကြီးကလည်း ဘယ်တော့မှ မပြိုနိုင်တော့ဘူးလား ”

စိတ်မရှည်သော မဟာမိတ် အင်္ဂလိပ် တင့်ကားတပ်သားများ သည် တဖျစ်တောက်တောက် ပြောကြာရင်းပင် မြို့ရိုးကို အမြောက်နှင့် တရကြမ်း ပစ်ခွင်းနေကြလေသည်။

သူတို့ ၁၀ ရက်လုံးလုံး မြို့ရိုးကြီးကို ပစ်ခတ်နေကြသည်။ ၁၀ ရက် ပစ်ခတ်ကြပြီးနောက် ယခင် ယခင်ကထက် ပို၍ ပြင်းပြင်းကြီး ပစ်ခတ်ဖို့အချက် ပေးနေလေပြီ။ နန်းတော် ကြီး၏ တပ်မြို့ စခန်းသည် မန္တလေးမြို့၏ သော့ချက် ဖြစ်သည်။ တပ်စခန်းမြို့ရိုးကို ဖြိုခွင်းနိုင်မှ မန္တလေးမြို့ကို သိမ်းပိုက်နိုင်တော့မည် ။

တပ်မြို့ထဲမှ အလံဖြူဖြင့် ယူနီယံဂျက် အလံများ လွှင့်ထူကာ ဂျပန်များ ထွက်သွားကြောင့် နှင့် ဗမာများ က သွားပြောသော အခါမှ စစ်သားများ မြို့ရိုးကြီးကို အပစ်အခတ် ရပ်လိုက်ကြသည်။ စစ်သားတွေ ဝမ်းသားအားရ အော်ကြဟစ်ကြသည်။ တပ်မြို့ကြီးပေါ်၌ မီးခိုးများ သည် အုပ်ဆိုင် ကာ ပကတိမည် မှောင် ပိတ်ဖုံးနေလေ၏ ။

မဟာမိတ် စစ်တပ်က မတ်လ ၂၀ ရက် အင်္ဂါနေ့ မနက် ၁၂ နာရီ၌ နန်းတော် ကြီးကို သိမ်း ပိုက်လိုက်ကြသည်။ ဂေါ်ရခါး တပ်သားတစ်ယောက်သည် ပေ ၁၅၀ အမြင့်ကို တက်ရောက်ကာ ယူနီယံဂျက်အလံကို လွှင့်ထူလိုက်လေသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဂျင်နရယ် စလင်းသည် အလံကို လွှင့်ထူရင်း နန်းတော် ကြီးမှ အသံလွှင့်လိုက် သည်။

“ ကာလမကြာမီက အင်္ဂလိပ် လင်္ကာဆရာကြီး ကစ်ပလင်သည် “ မန္တလေးသို့ သွားရာ လမ်း” ဟူသော အလွန် ဖတ်ရှုကောင်းသည့် လင်္ကာတစ်ပုဒ်ကို ရေး စပ်သွားသည်။ ကျွန်ုပ်အဖို့ကား သည်လင်္ကာကို စိတ်မဝင်စားတော့ပြီ။ ကျွန်ုပ် စိတ်ဝင်စားသည်ကား “ မန္တလေးမှ သွားရာလမ်း” ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုလမ်းများ

အတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့ ဆင်းသွားပြီးလျှင် ဘယ်ရောက်၍ ဘာတွေ့ မည် ကို ကြည့်ကြစို့ ”

ဂျင်နရယ်စလင်းတို့ မန္တလေးမှ သွားရာလမ်းတွင် ဘယ်ရောက်၍ ဘာတွေ့ ကြသည်ကို ကျွန်မ စိတ်မဝင်စားပေ။ သူတို့ ၁၀ ရက်လုံးလုံး မြို့ခွင်း၍ မရနိုင်သော ရာဇဝင်တွင် မည့် မန္တလေးမြို့ ရိုး တံတိုင်းကြီးကိုသာ စိတ်ဝင်စားစွာ နောက်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်အထိ ခေါင်းတပြန်ပြန် လှည့် ကြည့်ရလေသည်။

မန္တလေးတောင်ခြေသို့ ကျွန်မတို့ကား ရောက်ကာသည်အထိ မြန်မာ့အလင်း ဦးကိုကိုလတ် သည် နန်းတော် မြို့ရိုး၏ တံခါးရာဇာဝင်ကို စုံလင်စွာ ပြောကြားလာသည်။

မန္တလေးတောင်ပေါ်၌ ဂေါ်ရခါးတပ်နှင့် အင်္ဂလိပ်တပ်တို့ ၂ ပိုင်း ခွဲသိမ်းကြစဉ်က ကျောက် စာရေး ထိုးထားသည့် နေရာကို ပြသသည့်အခါ ကျွန်မလည်း အနာရှိ ဥမင်လိုဏ်ဂူကြီးကို ကြည့် လိုက်ကာ “ ဂျပန်သင်္ချိုင်း ” ဟု ကမ္မည်းထိုးချင်စိတ် ပေါက်သွားမိသည်။

တောင်ပေါ်မှ ဆင်းလာကြသော အခါ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံနေတော် မူသော ပုံနောက်တွင် အမြင့်ငါးပေခန့်ရှိ ရသေ့ကြီး ဦးခန္တိ ဘုရားဝတ်ပြုနေပုံ ကျောက်ဂူပေါက်သို့ ရောက်သွားကြသည်။ ဦးကိုကိုလတ်သည် ဖယောင်းတိုင်ကလေး ထွန်းညှိကာ ရုပ်ပုံဘေးတွင် ထိုးထားသော ကမ္မည်းစာ တမ်းကို ဖတ်ပြလေသည်။

“ သက္ကရာဇ် . . . မန္တလေးမြို့ မန္တလေးတောင် ရသေ့ကြီး ဦးခန္တိသည် မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုရင်း အနိစ္စရောက်သော ပုံတော် ”

“ သက္ကရာဇ်ကို ကွက်လပ်ချန်ထားတယ်၊ သေတဲ့နှစ် ကျမှ ထည့်ဖို့၊ အနိစ္စရောက်ခဲ့ရင် အရိုးပြာကို ကျောက်ဂူထဲ သွင်းပိတ်လိုက်ဖို့ လုပ်သွားတာ။ ခုထက်ထိ ဂူထဲ မသွင်းကြသေးဘူး။ ”

“ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေ ” ဟု ကျွန်မ၏ နှုတ်မှ မြည်တမ်းကာ ရင်ထဲတွင်

ဖိုဟာသွားသည်။

မဟာမိတ် စစ်ဒဏ်ကြောင့် ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ် များ ၊

ပျက်စီးပျောက်ပျက်ကုန်ခြင်းကို စိတ်ထဲ၌ မကျေမနပ် တန့်န့် ဖြစ်လာရသည့်အထဲ၊
ရသေ့ကြီး၏ သည်သတင်းကို ကြားသိရသည့် အခါ မန္တလေးကို မဖတ်ဆယ်၍
မရသလောက် ရင်ထဲ၌ ဟာသွားမိသည်။

မန္တလေးတောင်ခြေရင်းရှိ အနုပညာမြောက်စွာ ဆောက်လုပ်ထားသည့်
အတုမရှိ ကျောင်း တော် ကြီးကား ကျောင်းထဲတွင် ဂျပန်တစ်ယောက်၊ နှစ် ယောက်
ပုန်းနေသည့် အထင်နှင့် မန္တလေး သိမ်းပြီးမှ “ မဟာမိတ် ” တပ်များ
အမြောက်ကြီးဖြင့် ဖြိုခွင်ပစ်လိုက်ကြရာ အုတ်တံတိုင်းသာ ကျန်တော့ခြင်းကြောင့်
အသည်းနာစရာ ကောင်းလှသည်။

အတုမရှိ ကျောင်းဝင်းထဲ၌ မင်းတုန်းမင်းကြီး ကွယ်လွန်သွားသော
အဆောင်တော် ကို သီပေါမင်းက ဖြုတ်ရွှေ့လျက် ကျောင်းလုပ် လှူဒါန်းသော
ရွှေကျောင်းကြီးသာ ကံကောင်းထောက် မ၍ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ရွှေကျောင်းကြီးထဲ
မဝင်ခင်ကျောင်းအပြင် ကျောင်းခါးပန်း၊ နံရံ၊ တံခါး၊ နဖူးစည်း စသည့် နေရာတို့၌
ရုပ်လုံးထု ဖော်ထားသည့် ပန်းပုလက်ရာ စိတ်စိတ်နုနု ဝါဝါ ကလေးများ မှာ
တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ထိရုံခတ်ရုံ ကလေးဖြင့် ပြုတ်ကြွေကျမယောင် ကြွဖောင်းနေလေ
သည်။

မန္တလေးတောင် ဧည့်သည်တော် မှတ်တမ်းတွင် ဆိုင်ရာတို့အား
ရသေ့ကြီး မိန့်မှာ ချက် အတိုင်း ပြုမူဆောင်ရွက်ကြရန် တောင်းပန်စာ ရေး
ထားခဲ့ကာ မသက်မသာ ဖြစ်သာ ထွက်ခွာ လာခဲ့သည်။

“ မန္တလေး လာရတာ စိတ်မချမ်းသာလိုက်တာ ဦးကိုကိုလတ်ရယ်၊
ရှေးဟောင်း ပစ္စည်းတွေ လည်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ တိမ်ကောကုန်တော့မှာ ပါပဲ”

တောင်ပေါ်က အဆင်းတဖျစ်တောက်တောက်

ညည်းတွားလိုက်လာသည်။ ဦးကိုကိုလတ် သည် ပြုံးလိုက်သည်။ သူ့အပြီးမှာ
လျော့ရဲလှကာ ရင်ထဲက သက်ပြင်းချပုံရသည်။

“ရှေ့ဟောင်းပစ္စည်းတွေ ကြည့်ချင်ရင် ကျွန်တော့်အိမ် တစ်နေ့
သက်သက်လာခဲ့ပါလား၊ ကျွန်တော် နှစ် ပေါင်းများစွာ သိမ်းစုထားတာတွေ
မမလေးကို မကုန်ထုတ်ပြမယ်”

သည်တော့မှ ကျွန်မေရင်ထဲတွင် နည်းနည်း နွေးသွားလေသည်။
ကျွန်မသည် လေးနက်၍ အားသန်နေသော အမူအရာများ ဖြင့် “ ကျွန်မလာခဲ့မယ် ”
ဟု ပြန်အော်ပြောလိုက်လေသည်။

မန္တလေး ရက္ခိုဓိ

(၂)

ကျွန်မ ရောက်ရှိနေသော နေရာကို “မန္တလေးယဉ်ကျေးမှု ပြတိုက် ” ဟု ကျွန်မဘာသာ ကျွန်မ သတ်မှတ်လိုက်သည်။

ဦးကိုကိုလတ် အိမ်အပေါ်ထပ်ရှိ အိပ်ရာ ခုတင်များ ၊ မှန်ဗီရို၊ အဝတ်ဗီရို၊ မှန်တင်ခုံ စသည့် အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ ပစ္စည်းများ သည် ယဉ်ကျေးမှု ပြတိုက်ထဲတွင် အကျုံးမဝင်ချေ။ ကျွန်မနား၌ အဆင်သင့် ထပ်တင်ထားသည့် ဟောင်းအိုလှသော ထင်းရှူးသေတ္တာကြီးတွေ နှင့်၊ အဝတ်နှင့် ပတ်ထုပ်ထားသည့် အထုပ်အပိုးတွေ ၊ စက္ကူနှင့် ထုပ်ထားသည့် အထုတ်အပိုးတွေ ၊ ယွန်းသေတ္တာ တွေ ၊ ဖိုင်တွဲ တွေ ၊ စာအုပ်ပုံတွေ . . . ဤပစ္စည်းတွေ သာလျှင် ကျွန်မ သတ်မှတ်ထားသည့် ယဉ်ကျေးမှု ပြတိုက်ကြီး နယ်နိမိတ်ထဲတွင် အကျုံးဝင်ကြလေသည်။

“ ကိုင်း . . . ဘယ်ဟာက အရင် စမလဲ ”

ဦးကိုကိုလတ်သည် အိပ်ရာ ခုတင်ဘေးရှိ စားပွဲခုံပေါ်၌ တင်ထားသည့် ယွန်းသေတ္တာ ကလေးကို သော့ နှင့် ဖွင့်လိုက်သည်။ “ ရွှေဒင်္ဂါး၊ ငွေဒင်္ဂါးတွေ ပထမစ ကြည့်ရအောင် ” ဟု ဆက်ပြောလေသည်။

ကျွန်မကို ပြရန် ပြင်ဆင်စုပုံထားသည့် သေတ္တာများ နှင့် အထုပ်အပိုးများ ကို ကျီးကန်း တောင်းမှောက် ကြည့်လျက်၊ ကြည့်ရမည့် ပစ္စည်းတွေ က နည်းတဲ့ ပစ္စည်းတွေ မဟုတ်ပါလားဟု အောက်မေ့ရင်း အားရသွားလေသည်။

ယွန်းသေတ္တာပွင့်သွားလျှင် အထဲက အထုပ်များ ကို ဖြေလိုက်သည်။ “ ရှေးဗမာမင်း လက်ထက်တုန်းက အမှုထမ်းတွေ ရဲ့ ရိက္ခာလစာတော် ကို ရွှေနဲ့ ပေးတယ်။ ကျောက်စာဝန် တော် စိန်ခိုက် ဗမာဘုရင့် လက်ထက်တော် က ရွှေမတ်စေ့ အထိသာ ထုတ်သွားတယ်လို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့တာ မှာ နေတယ်။ ရွှေမူးစေ့၊ ရွှေပဲစေ့ အထိ ထုတ်သွားတာပဲ ”

ရှေးက ထုတ်သွားသည့် ရွှေဒင်္ဂါး၊ ငွေငါးမူးစေ့၊ ရွှေမတ်စေ့၊ ရွှေမူးစေ့၊ ရွှေပဲစေ့များ ကို ယူကြည့်ကာ ရှေးခေတ်က “ ရွှေ ” နှင့် ပိုက်ဆံ သုံးစွဲကြရာတွင် မူးစေ့၊ မတ်စေ့၊ ငါးမူးစေ့၊ ဒင်္ဂါး စသည်များ ကို မည် သည့်သတ္တုနှင့်မျှ မရောဘဲ ရွှေချည်းသက်သက်ဒေါင်းတံဆိပ်ခတ် သွန်းလုပ် ထားခြင်းကို တွေ့ ရလေသည်။ ရွှေရောင်မှာ ပုရပိုက်ခေါက် ရွှေသား ဖြစ်ကာ မူးစေ့၊ ပဲစေ့တွေ ကို ကိုင်ဖိကြည့်လျှင် သိပ်မမာဘဲ ပျော့ညွတ်ကျသည်။

ဦးကိုကိုလတ် စုဆောင်းထားသည့် ရွှေဒင်္ဂါး၊ ငွေဒင်္ဂါး၊ ရွှေပိုက်ဆံ၊ ငွေပိုက်ဆံ များ သည် မြန်မာ တစ်ပြည်တည်းသာ မဟုတ်၊ ကမ္ဘာ့ ရွှေ ငွေ ပိုက်ဆံများ ပါ စုထားလေသည်။

ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ် အနှစ် ၁၀၀၊ အနှစ် ၂၀၀ လောက်ကက ထုတ်ခဲ့သော ပိုက်ဆံများ ကို တွေ့ ရ သည်။ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်၊ ရုရှား၊ ချက်၊ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ ဟော်လန်၊ ဒိန်းမတ်၊ ကုလားပြည်၊ နိုင်ငံပေါင်းစုံမှ ရှေးသုံးပိုက်ဆံ။ အချို့ ရွှေ၊ အချို့ငွေ၊ အချို့ကြေး ပိုက်ဆံများ ကို တွေ့ ရသည်။

အင်္ဂလန်နှင့် ဗမာငွေ ဒင်္ဂါး၊ ငါးမူးစေ့၊ မက်စေ့၊ မူးစေ့၊ ပဲစေ့များ မှာ လည်း ယခုတိုင် အရောင် မပျက်ဘဲ ငွေသားအစစ် ဖြစ်သည်။ ကြေးပြားများ ပါ စုထားသည်။

ဦးကိုကိုလတ်သည် နှစ် ပေါင်းများစွာ စုဆောင်းထားသည့် ပစ္စည်းဟောင်းများ ကို ဘာပြီး ဘာပြရမည် ကို တင်ကြို စီစဉ်ထားပုံရှိသည်။ မြန်မာပြည်နှင့် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ် ရှေးဟောင်းပိုက်ဆံ ရွှေငွေများ ကို စုံလင်အောင် ပြသပြီးနောက် တံဆိပ်ခေါင်းများ ကို ပြန်ပြန်လေသည်။

တံဆိပ်ခေါင်းစုတက်သည့် သူများ သာလျှင် မည် မျှ မက်မက်မောမောရှိလေမည် နည်း။ စာအုပ်ကြီးတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တံဆိပ်ခေါင်းများ ကို မျက်စိညောင်းအောင် ကြည့်ရလေသည်။

“ ဒါက ဓာတ်ပုံတွေ ၊ ရှေးခေတ်နဲ့ အခုခေတ်ပုံတွေ ပဲ။

တစ်နေ့ရုပ်စုံစာအုပ်ထုတ်ရင်း အသုံးချရအောင် စုလာတာပဲ ”

အထပ်လိုက်ပုံရှိသည့် ဓာတ်ပုံ စာအိတ်ကြီးထဲမှ ဓာတ်ပုံမျိုးစုံကို ဆွဲထုတ်ကြည့်လိုက်သည်။ ဓာတ်ပုံသိမ်းစုပုံမှာ ဓာတ်ပုံအကြောင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရေး မှတ်သားလျက် အစီအစဉ်နှင့် သိမ်းစုခြင်းကြောင့် အတော် သေချာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲဟု အောက်မေ့ရသည်။

မန္တလေး မဟာမြတ်မုနိဘုရား လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၄၀ ခန့်က ဓာတ်ပုံများ နှင့် ယခုခေတ်၊ ယခုနှစ် ၌ ရိုက်ကူးထားသည့် ပုံများ ကို ကြည့်လိုက်မှ မည်မျှလောက် ရွှေ့ချထားကြမှန်း နှိုင်းယှဉ် မြင်နိုင်သည်။

မန္တလေး ဦးခန္တီ၊ မန္တလေးတောင်၊ မန္တလေးနန်းတော် ၊ မြို့ရိုး၊ ပြာသာဒ်၊ နန်းတော် တွင် ၊မှ ရှေး ဓာတ်ပုံများ ထည့်သွင်းထားသည့် စက္ကူအိတ်ကြီးထဲမှ ရှေးက ဝန်ကြီးများ ၏ ပုံများ ထွက်လာသည်။

“ အစိုးရက သည်ပုံတွေ ကို တစ်ပုံ ၁၀ ကျပ်နဲ့ ကျွန်တော့်ဆီက ဝယ်တယ်ဗျာ။ ကျွန်တော် မရောင်းပါဘူး။ ဝန်ကြီးဦးတင် လာတုန်းက သည်ပုံတွေ ပြပြီး အခုခေတ် ဝန်ကြီးတွေ လည်း ဝန်ကြီး ဝတ်စုံ အဆောင်အယောင်နဲ့ ဆင်မြန်းဖို့ ပြောတော့ ဦးတင်က ရယ်ပြီး သခင်နု လာတော့ ပြောပါ လို့ ပြောသွားတယ် ”

ရှေးက ဝန်ကြီးများ ၏ ဓာတ်ပုံများ ကို ကြည့်ရှုနေခိုက် ကွမ်းအစ် ပုံသဏ္ဌာန် ဧရာမ ယွန်းအစ် ကြီးတစ်လုံးကို မ ယူလာတာက အဖုံးကို ဖွင့်လျက် အဆင့်အံများ ကို ထုတ်ပြလေသည်။

“ သည်ယွန်းသေတ္တာက ဝန်ကြီးတစ်ပါးရဲ့ မင်းခမ်း မင်းနားဝတ်စုံကို ထည့်သိမ်းတဲ့ ယွန်း အစ်သေတ္တာပဲ။ သည်ထဲမှာ အဝတ်ထည့်တာ ဘယ်တော့မှ ပိုးမကိုက်နိုင်ဘူး”

ယွန်းအစ်ကြီး အံ့များ ထဲ၌ ဦးကိုကိုလတ်၏ ဆောင်းတွင် သိုးမွေး
အနွေးထည်များ ပိုးမကိုက် အောင် ထည့်ထားလေသည်။

စာအိတ်ကြီးတစ်အိတ်ထဲမှ ဓာတ်ပုံများ ကို ကျွန်မ ဆွဲထုတ်လိုက်သည်။
ပဉ္စမမြောက် ဂျော့ ဘုရင် ဒေလီမြို့တွင် ဘိသိက်ခံသော ဓာတ်ပုံကားကြီးများ
ဖြစ်သည်။ မြေကွက်လပ်ကြီးထဲ၌ ရွက် ထည်မိုး အဝတ်တဲကြီးများ ၊
စီရရီထိုးလျက်အဝတွင် ခြင်္သေ့ရုပ်ကြီး ၂ ကောင်ထားကာ “ ဗမာအစိုးရ သံတဲ ” ဟု
ကမ္မည်းထိုးထားသော ပုံကားများ ၊ မြန်မာပြည်မှ ဘိသိက်ပွဲတက် အရာရှိကြီးများ ၏
ဓာတ်ပုံများ တွေ့ ရသည်။

ဂျော့ဘုရင်၏ ဒေလီဘိသိက်ပွဲကို တက်ကြစဉ်က ညောင်ရွှေစော်ဘွား
ဆာစောမောင်သည် “ ဆင် ” တစ်စီးကို စော်ဘွား အဆောင်အယောင်အ ဖြစ်
မြန်မာပြည်က ယူဆောင်လာသည်။

အိန္ဒိယပြည် ကုလားစော်ဘွားများ ဘိသိက်ပွဲ အခမ်းအနားတွင်
စီးကြမည့် ကုလား စော်ဘွားဆင်များ ၏ ရတနာတန်ဆာများ ကို မြင်ရလျှင်
မိမိဆင်ထက် အဖိုးထိုက် အဖိုးတန် တစ်ပန်းသာနေကြ၍ ဆာစောမောင်မှာ ဆင်ကို
ပွဲမထုတ်ဝံ့အောင် အခက်ကြုံနေလေသည်။ ထိုအခါ အဖွဲ့တွင် လိုက်ပါသွားသော
ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်က ဗမာဆင်ကို ကြည့်ပြီး လူမျိုးခြားများ အထင်မသေးအောင်
အကြံထုတ်ရလေသည်။ ဘိသိက်ပွဲနေ့၌ လူမျိုးခြားများ အထင်မသေးအောင်
အကြံထုတ်ရလေသည်။ ဘိသိက်ပွဲနေ့၌ ဆင်ကို ဝမ်းနှုတ်ဆေးကျွေးပြီး
ဆင်တင်းကုတ်၌ ပုန်းထား ကြကာ ဆင်ဝမ်းသွားနေလို့ ပွဲမထုတ်ရကြောင်း
အကြောင်းပြကြလေသည်။

ကျွန်မမှာ ဘိသိက်ပွဲ မင်းခမ်းမင်းနားပုံများ နှင့် ဆာစောမောင်၊
ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်တို့၏ ပုံများ ကို ကြည့်ရှုရင်း မျက်ရည်ကျမတက်
ဟတ်ဟတ်ပက်ပက် ရယ်မောရလေသည်။

အသင်းအဖွဲ့ဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေး ဓာတ်ပုံများ ထဲမှ ဦးဘဘော၊
ထိပ်တင်ဝတို့၏ ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့ ဖြစ်လာပုံ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဓာတ်ပုံနှင့်
ဖော်ပြထားလေသည်။

ညီညွတ်ရေး မူလဂျီစီဘီအေ အသင်းချုပ်ကြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ
ဗဟိုအသင်းချုပ်ကြီး၊ တိုင်းပြည်ရေး ဗဟို ရတနာပုံ မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီး၊
ပြည်သူ့ပြည်သားအဖွဲ့။

ဤအဖွဲ့အသင်းများ ၏ အသင်းတိုက်များ ဓာတ်ပုံများ နှင့် ၎င်းအဖွဲ့
အသင်းများ ၏ ဆိုင်းဘုတ်များ ကို မီးပုံရိုးကြသည့်ပုံ၊ ထိုနောက် ငါးပွင့်ဆိုင်
အသင်းတိုက် ဖြစ်လာပုံ၊ ငါးပွင့်ဆိုင် အဖွဲ့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဓာတ်ပုံများ နှင့်
ကပ်ပြထားလေသည်။

မန္တလေးအရေး တော် ပုံ ဓာတ်ပုံများ ၊ ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် က
ရဟန်းပျိုအဖွဲ့က အကျူးပါးမဝတ်ရန် မြို့ထဲ အလှူခံ ချီတက်နေသည့်ပုံများ ၊
နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုဓာတ်ပုံများ ကို သီးခြားအိတ်များ နှင့် သိမ်း စုထားသည်။

အင်္ဂလိပ်ခေတ်၊ ဂျပန်ခေတ်၊ စစ်ပြီးခေတ်နှင့် ပတ်သက်သော နိုင်ငံရေး
ဓာတ်ပုံများ အနက် တွင် စစ်ပြီးခေတ်၊ မကြာသေးမီက မန္တလေးကို
ကရင်သိမ်းပြီးနောက် ရဲဘော်ဖြူများ သိမ်းပြန်ကာ မြို့တွင်းတိုက်ပွဲ ဓာတ်ပုံတွေ
ထဲ၌ ကျဆုံးသွားသည့် ရဲဘော်အလောင်းတစ်လောင်းဘေးတွင် ငတ် မွတ်သော
နံရိုးပိန် ခွေးကျားတစ်ကောင်က ရဲဘော်အသားကို အားရပါးရ
ဖဲ့ရွဲ့ကိုက်စားနေသည့်ပုံ ကိုပါ ရိုက်စုထားလေသည်။

“ ၁၉၄၉ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့ မန္တလေးတိုက်ပွဲ ဖြစ်တုန်းက အလံနီနဲ့
အလံဖြူတွေ ပစ်ကြခတ်ကြတော့ အလံနီဘက်က ပစ်လိုက်တဲ့
ရိုင်းဖယ်ကျည်ဆန်ဟာ ကျွန်တော် အိမ်ပေါ်ကို စွတ်ဝင်လာပြီး
ထင်းရှူးသေတ္တာကြီးတွေ ထဲ ဖောက်သွားတယ်။ သူတို့ ကျည်ဆန်က ဘယ်ထဲမှာ

ဝင်နေသလဲဆိုတော့ စာအုပ်ထဲမှာ ”

အလံနီ၏ ကျည်ဆန်ဝင်နေသည့် စာအုပ် ၂ အုပ်ကို ထုတ်ပြလေသည်။
စာအုပ် ၂ အုပ်စလုံး ထုတ်ချင်းဖောက်နေလျက် စာအုပ်ကို
အသာလေးကိုင်ကြည့်ရသည်။ စာရွက်များ အထပ်လိုက် မွနေလျက် ဖြည်းဖြည်းလေး
မကိုင်လျှင် စာရွက်ပြတ်တွေ ကြွေပြုတ်ကျသွားပေ လိမ့်မည် ။

မန္တလေး အလံဖြူ၊ အလံနီတိုက်ပွဲ အမှတ်တရ အထိမ်းအမှတ်အ ဖြစ်
သိမ်းစုနိုင်သည့် စာအုပ် ၂ အုပ်မှာ ၁၂၇၂ ခုနှစ် က ရာဇာဓိရာဇ် ရေး သားသည့်
မွန်စာအုပ်ကြီးနှင့် စွတ်စုံကျော်ထင် ကျမ်း စာအုပ်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။

“ ကျွန်တော် ဓာတ်ပုံသိမ်းစုတဲ့ အကျိုးကျေးဇူး ခံစားရတာ
ပြောရဦးမယ်။ မန္တလေး အမျိုးသားနေရှင်နယ်ကျောင်းကြီးဆောက်ပြီးတော့
ကျွန်တော် ဓာတ်ပုံရိုက်ပြီး သိမ်းထားလိုက် တယ်။ ဂျပန်ခေတ်က
နေရှင်နယ်ကျောင်းကြီးကို ဗုံးကျသွားတော့ စကြာသီဟဘုရားမှာ ကျောင်း က
အုတ်တွေ သယ်ပြီး စောင်းတန်းဆောက်ကြတယ်။ ကျောင်းက အုတ်တွေ ယူစဉ်က
နောင် ကျောင်းပြန်ဆောက်ခဲ့ရင် ယူတဲ့ အုတ်ဖိုးငွေ ပေးပါမယ်လို့ ဆိုတယ်။ အခု
နေရှင်နယ်ကျောင်းကြီး ကို ပြန်ဆောက်တော့ စောင်းတန်းအတွက်
အုတ်ယူဆောက်တဲ့အတွက် အုတ်ဖိုးငွေ ၃၀၀၀ ကျပ် ကျောင်းကို ပြန်ပေးတယ်။
ဗုံးမကျခင် ရိုက်ထားတဲ့ ဓာတ်ပုံနဲ့ ဗုံးကျပြီး ပျက်စီးနေတဲ့ ဓာတ်ပုံကို ကြည့်စမ်းပါ။
သူတို့ သယ်တဲ့ အုတ်တွေ ဟာ နည်းတာလား။ ၃၀၀၀ ကျပ်ဖိုး ဘယ်ကမလဲ။
ဒါကြောင့် ဗုံးမကျခင်ပုံ၊ ဗုံးကျပြီး သည်ဓာတ်ပုံ ၂ ပုံယှဉ်ပြပြီး အရေး ဆိုတော့မှ ငွေ
၃၀၀၀ ကျပ်က ၈၀၀၀ ကျပ် တိုးပေးတယ်။ ဒါက ကျွန်တော် ဓာတ်ပုံစုတဲ့ ကျေးဇူးပဲ”

ဦးကိုကိုလတ်သည် ပြုံးပြုံး ပြုံးပြုံးနှင့် အားရကျေနပ်စွာ
ပြောပြနေလေရာ သူ့အမူအရာများ ကို နှစ်သက် စွာ ကြည့်လျက် “ ဦးကိုကိုလတ်ဟာ
မန္တလေးရက္ခစိုးကြီး ” ပဲဟု လွတ်ခနဲ ဆိုလိုက် သည်။ ဦးကိုကိုလတ်လည်း
ကိုယ်ကြီးလှုပ်လျက် မျက်ပေါက်ကျဉ်းနေအောင် ရှိုက်ရှိုက် ရယ်နေ လေသည်။

ဇာတ်မင်းသား ရွှေမန်းတင်မောင် ငယ်စဉ် ဇာတ်ကသည့် အချိန်က စ၍
ယခု စစ်ပြီးခေတ် အချိန် ရောက်လာသည့်အထိ ရွှေမန်းတင်မောင် ဓာတ်ပုံများ
စာအိတ်ထဲမှ တစ်ထပ်ကြီး ထွက်လာ သည်။ မင်းသား ရွှေမန်းတင်မောင်
ကိုယ်တိုင်ပင် ဦးကိုကိုလတ် စုဆောင်းထားသလောက် သူ့ပုံများ စုံစုံလင်လင် ရှိချင်မှ
ရှိပေမည် ။

ဓာတ်ပုံ(အယ်လ်ဘန်) စာအုပ်များ ကို ထုတ်ယူကြည့်သည့်အခါ
စာအုပ်ထဲမှ ပေါ်လာသည့် ပို့စကတ် ဓာတ်ပုံများ သည် ကျွန်မ၏
ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်ဘဝကို သတိရစေသည်။

မျက်နှာချေးများ ပိန်းနေအောင် လိမ်းကာ ပန်းတွေ ဝေနေအောင်
ပန်လျက် “ မြကြိုးလိမ်” ထဘီအသစ်နှင့် တောမြိုင်စွန်းဇာတ်ကား ကြည့်ရန်
စီးသွားသော ကျွန်မ လန်ချားသည် မီးတွေ ထိန်နေသည့် ရုံးရှေ့တွင်
ပက်လက်လန်သွားလေသည်။

ကျွန်မမှာ မြန်မာအဆွေ၏ “ တောမြိုင်စွန်က လွမ်းအောင်ဖန် ”
ပို့စကတ်ဓာတ်ပုံများ ကို ကြည့်ရှုရင်း နောက်ကြောင်းကို သတိရကာ ပြုံးမိလေသည်။
အဝမ်းရုပ်ရှင်၏ ရှေးက နာမည် ကျော် ဇာတ်ကား ဓာတ်ပုံ ပို့စကတ်များ ကို
သူ့ဇာတ်ထုပ်နှင့် သူ့ဓာတ်ပုံနှင့် အုပ်လိုက် အုပ်လိုက် စုထားလေသည်။
လန်ဒန်အိတ်မှ ရှေးက ရိုက်ကူးသည့် ဇာတ်ထုပ်ပို့စကတ်ပုံများ လည်း တွေ့ ရသည်။
ရုပ်ရှင်ပေါ်လာသည့် ခေတ်က စ၍ ကုမ္ပဏီ အသီးသီးမှ ရုပ်ရှင်မင်းသား၊ မင်းသမီးစုံ
ဓာတ်ပုံအယ်လ်ဘန်စာအုပ်မှာ နောက်ထပ် မင်းသား၊ မင်းသမီးသစ်တွေ
ဖြည့်စုထည့်သွင်းနိုင်ရန် စာရွက်လွတ်များ အပို ဆောင်းထားရလေသည်။ ပန်သစ္စာမှ
တက္ကသိုလ်ပျိုဖြူ၏ ပုံမှာ စာအုပ်ထဲ တွင် မကပ်ရသေးပေ။

မန္တလေးတွင် လာရောက်ပြသသည့် ရုပ်ရှင်ကားများ ဘယ်ကားကို
လူကြိတ်ကြိတ်တိုး ကြည့်ပုံကို ရုံဝတွင် ဓာတ်ပုံရိုက်ပြီး ဓာတ်ပုံ၌ လက်ရေး မှတ်ချက်
ရေး ထားသဖြင့် “ တော် တော် စုံ အောင် စုဆောင်းတာပဲ” ဟု ပြောလိုက်သည်။

“ဒီပုံက ‘စိမ်းရောင်စို’ တုန်းက ကြိတ်ကြိတ်တိုးနေကြတာ၊ ဒါက လန်ဒန်အတ်က ‘ကြမ်းပိုးကြီး’ ပြတုန်းက တိုးနေကြတာ။ ဒါက အသံထွက်ကားတွေ”

ဦးကိုကိုလတ်၏ ရုပ်ရှင်ဓာတ်ပုံများ ကား ရုပ်ရှင်လောက၊
ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီများ အတွက် အလိုရှိ လျှင် အဖိုးတန်မည့် ပုံများ ပင်တည်း။

ဦးကိုကိုလတ် ဓာတ်ပုံ စုဆောင်းချက် အနက် အထူးစိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ
ကောင်းလှသည့် ဓာတ်ပုံများ မှာ ရှေးခေတ်က စ၍ အမျိုးသမီးများ မည် သို့
တစ်ခေတ်ပြီး တစ်ခေတ်ပြောင်းလဲကာ ဖြီး လိမ်းဝတ်ဆင်ပုံ ဓာတ်ပုံများ
ဖြစ်ချေသည်။

လက်လေးလုံးလောက် မြင့်မည့် ဘီးဆံထုံးနိမ့်နိမ့်၊ ဆံမြိတ်ကို
ဆံထုံးဘေး၌ ပေါ်ယောင်က လေး ကပ်ခွေကာ ထောင့်ကျကျ မဟာနဖူး ဖော်လျက်၊
ကတ္တီပါဖုံပေါ်တွင် ထဘီအနားကြီးဖြန့်ကာ မိန်းမပီပီ ထိုင်ပြီး လက်နှစ် ဖက်
ပေါင်ပေါ်တင်ထားသည့် အမျိုးသမီး ဓာတ်ပုံ။

စံပယ်ဖူးသည် ဆံထုံး၌ ဝိုက်နေလေသည်။ စပယ်ပွင့်လောက်ရှိမည့်
ကျောက်နားကပ်ကြီး နား၌ ပန်ဆင်ထားကာ ရွှေနော်ဇာကုံးများ ကို ရင်ပေါ်၌
လေးနေအောင် ဆွဲထားလေသည်။ ကြိုးလိမ် လက်ကောက်များ
လက်မောင်းထိအောင် ဝတ်ထားသည်။ လက်ချောင်းများ ၌ မောင်းကွင်း
လက်စွပ်များ ပျစ်ထူနေပေသည်။ အကျ..ရင်ဖုံး ထူထူမာမာ တောင့်တောင့်ပွပွကြီး
ဝတ်ထားကာ တစ်ထွာလောက် အကျ..လက်ဝ ကားနေလျက် ဓာတ်ပုံရိုက်ခါနီး
အသက်အောင့်ထား သလို ခါးကို မတ်တောင့်ထားလေသည်။

ရှေးခေတ်က စ၍ တစ်ပုံပြီးတစ်ပုံ လှန်ကြည့်ခဲ့ရာ ခေတ်အလယ်
လောက်သို့ ရောက်လာ သည်။ ပုံများ ထဲတွင် ဘီးဆံထုံးမြင့်မြင့်၊ ဆံမြိတ်အတိုချ၊
ရုံသားရင်စွေ၊ ပန်းထိုး၊ အကျ..ခါးဖုံး၊ အကျ.. လက် တံတောင်ဆီးကျော်ကျော်၊

လက်ဖျားနှင့် ကိုယ်ထည် အဖျားပန်းဟိုက်တွန့်၊ ပိုးတွန့်ထဘီ ခူး တက် အနားပန်း၊
စိန်ဘီး၊ စိန်ဆံထိုး၊ စိန်လည်တုန်၊ စိန်လက်ကောက်၊ လက်ပတ်နာရီ၊ ရွှေခြေချင်း၊
သည်ခေတ်ပိုင်းလောက်သို့ ရောက်လာသည့်အထိ အမျိုးသမီး ဝတ်ဆင်ပုံများ မှာ
မျက်စိနှင့် မတွေ့ ဘဲ မျက်စိထဲတွင် ကိုးရိုးကားယား ဖြစ်နေသေးသည်။

ကျွန်မ ၁၆ နှစ် ၊ ၁၇ နှစ် ခန့်က သည်ပုံထဲကလိုပင်
ပြီးလိမ်းဝတ်ဆင်လာခဲ့သည်။ ခေတ်ဟောင်းက ကိုယ်ဝတ်ပုံ ကိုယ်ပြန်ကြည့်မိလျက်
ရှေးက ကျွန်မ “ အကြိုက် ” သည် ယခု ကျွန်မ “ မကြိုက် ” ဖြစ်နေတော့ပြီ။

ခေတ်အဆက်ဆက်၊ နှစ် အဆက်ဆက် အမျိုးသမီးများ
တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ပြောင်းလဲ ဝတ်ဆင်လာကြသည့် ဓာတ်ပုံများ ၌ ခေါင်းရော၊
ကိုယ်ရော၊ အဆန်းထွင်ထိုင်း၊ မူပြောင်းတိုင်း၊ မတူတိုင်း၊ ပုံစံအသစ် ဖြစ်လာတိုင်း
ရှေးခေတ်မှ ယခုခေတ်အထိ အမျိုးသမီး ဓာတ်ပုံများ ကို ရှာရှာ ဖွေဖွေ
စုဆောင်းထားပေသည်။

“ ဓာတ်ပုံစုဆောင်းချက် ” များ မှာ ကြည့်လို့ မကုန်နိုင်သေးပေ။
တပေါင်းလ မန္တလေး ဥတုကြောင့် ရွေးဖြိုင်ဖြိုင် စီးကျလာတော့မှသာ အတော်
နေမြင့်လာပြီကို သတိပြုမိတော့သည်။

ဗမာမူတွင် မန္တလေးမြို့သည် မည် မျှ ဗမာ့ဂုဏ်ကျက်သရေ
ဆောင်တက်ပုံကို တွေ့ မြင်နိုင် မည့် ရှင်ပြု၊ နားထွင်း၊ မဇ္ဈင်းခံ၊ လက်ထပ်
မင်္ဂလာအခါ မဏ္ဍပ်တွေ ချည်း ရိုက်စုထားသည့် မင်္ဂလာ မဏ္ဍပ် ဓာတ်ပုံများ ကို
မြင်ရပြန်သည်။

မဏ္ဍပ်ပုံမျိုးစုံကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အလှူအတန်း မင်္ဂလာပွဲနေ ပွဲထိုင်
လုပ်ကြလျှင် ငွေကြေး ဘယ်လောက် ပစ်ကုန်လိုက်ကြသည်ကို မဏ္ဍပ်နှင့်
ဖော်ပြထားပေသည်။ မဏ္ဍပ်ကို အသားပေး၍ အမွှမ်းတင် ဆောက်ကြသည်။

မဏ္ဍပ်သဘင်ကို နန်းရပ်အသွင်ဖော်ကာ ပြဿာဒ်ဘုံဆောင် ကြငှန်းများ

နှင့် ခွဲသထက်ခွဲ အောင် လက်ရာမြောက်စွာ ဖန်တီးဆောက်လုပ်
ဆန်းသစ်နိုင်ပေသော ဆီးချိုကုန်းက မဏ္ဍပ်ဆရာ ဦးရ၊ မဏ္ဍပ်ဆရာ ဦးသီလ၊
မဏ္ဍပ်ဆရာ ဆရာခင်တို့၏ အမည် များ သည် မဏ္ဍပ်ထိပ်၌ စာတန်းထိုး
ပြထားလေသည်။

“ ကျွန်မ မလှူလုပ်ဖို့ မဏ္ဍပ်ထိုးရင် ဦးကိုကိုလတ်ဆီမှာ ပုံစံယူမှာ ပဲ ” ဟု
ကျွန်မက နောက်လိုက်သည်။

မဏ္ဍပ်ပုံများ ကြည့်နေစဉ် ရှေးခေတ်က လှည်းနှင့်ရှင်လောင်း
လှည့်သည့်အလှူဓာတ်ပုံ၊ မြင်းနှင့် ရှင်လောင်းလှည့်သည့် အလှူ၊ ထိုနောက်
မငွေစိန်ခေါ် ဆင်မကြီးနှင့် ရှင်လောင်းလှည့် သည့် အလှူဓာတ်ပုံ၊ အမိုးဖွင့်လျက်
မော်တော် ကားပေါ်မှိုင်းလုံးကော်ဇော ဖြန့်အုပ်ကာ ရွှေထီးမိုး ရှင်လောင်းလှည့်သည့်
အလှူဓာတ်ပုံများ ၊ ခေတ်အဆက်ဆက်မှ ရှင်ပြုမင်္ဂလာ ဓာတ်ပုံများ ကို
ထုတ်ပြသည်။

လှည်းနှင့် ရှင်လောင်းလှည့်သော အလှူတွင် ရှေးက လှည်းနောက်မှ
ကိုရင်လောင်း၏ သေတ္တာ၊ အိပ်ရာလိပ် ရွတ်လိုက်ကြပုံကို တွေ့ ရသည်။ ရှင်ပြု၊
မဇ္ဈင်းခံ၊ မင်္ဂလာပွဲထိုင်နှင့် နားထွင်း၊ မင်္ဂလာဆောင်ပွဲထိုင်ဓာတ်ပုံများ ကို
ကြည့်ပြန်သည့်အခါ ပွဲထိုင်လာ အမျိုးသမီးများ သည် ကျွန်မ မျက်စိထဲ၌
ကြောက်ခမန်းလိလိ ဖြစ်သွားသည်။

ဘီးဆံထုံးကြီးပေါ်တွင် စိန်ဘီးကို အောက်ကနေ ဆံထုံးထိပ်
အထက်ရောက်အောင် စိန်ဘီး ၁၀ စင်း ဆင့်စိုက်ကြသည်။ စိန်တစ်လုံးတည်း
နားကပ်ကို ကွမ်းသီးလုံးလောက် ဝတ်ကြသည်။ စိန်လက်ကောက် တစ်ဖက် ၁၀ ရန်၊
၁၅ ရန် ဝတ်လာကြရုံမက လက်ချောင်း ဆယ်ချောင်းစလုံး လက်ဆစ်
မကွေးနိုင်အောင် စိန်လက်စွပ် အပြည့်စွပ်ထားကြသည်။

နားသ၊ မင်္ဂလာဆောင်၊ ပွဲထိုင် ကြွလာသည့် မိန်းမတိုင်း

ဘယ်မိန်းမပုံကြည့်ကြည့် သည်အချိုးအတိုင်း စိန်ဝတ်ထားပုံ မြင်ရ၍ မိန်းမ ၂၀ လောက်ဝတ်ရမည့် လက်ဝတ်လက်စားကို တစ်ယောက်တည်း ခဲသီးအောင် ဝတ်ထားသည့် ဖက်ရှင်သည် မျက်စိထဲတွင် ရိုင်းနေကာ ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက် မိုးမွန်နေလေသည်။

“ မန္တလေးပွဲထိုင် စိန်ဝတ်တာကလည်း လွန်လွန်းလှ ချည်လားး ဦးကိုကိုလတ်ရယ် ”

“ ဟိုတုန်းက မန္တလေး ပွဲထိုင်တော့ မပြောနဲ့တော့။ စိန်ဝတ်လွန်းအားကြီးလွန်းလို့ ပွဲထိုင် လာရင် စိန်ဝတ်မလာဖို့ ဖိတ်စာရိုက် ကမ်းယူရတယ် ”

ဦးကိုကိုလတ်သည် “ မန္တလေး အလှူဖိတ်စာ ” ဖိုင်တွဲ ကြီးကို ကမ်းပေးလေသည်။ မန္တလေး မြို့ရှေးက အလှူမင်္ဂလာ ဖိတ်စာများ မှာ ယခုခေတ်လို သာမန်ရိုးရိုး ဖိတ်စာမျိုး မဟုတ်ချေ။ ဖိတ်စာ ရိုက်လိုလျှင် ကဗျာဆရာဆီ ပြေးစပ်ခိုင်းရကာ တေးထပ်၊ လေးချိုးရေး စပ် ဖိတ်ကြားရလေသည်။ စုဆောင်းထားသည့် အလှူဖိတ်စာဖိုင်ကြီးကပင် “ ကဗျာ ” ဖိုင်ကြီး ဖြစ်နေပေသည်။

မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ရွှေဘုန်းရှိန်ဘုရားကြီး၊ ရှမ်းပွဲ ရပ်နေဘုရားဒကာဦးဘိုးဆွဲ၊ ဘုရားအမ ဒေါ်ငွေတို့၏ မြေး၊ မိမိကြီးနားသမင်္ဂလာတွင် ဖိတ်ကြားအပ်သော တေးထပ်။

အပြာ၊ အနီ၊ ချောကလက်၊ သုံးရောင်စုံ ရိုက်စားသည့် ဖိတ်စာခေါင်းစီးအောက်မှ တေးထပ် မှာ -

ဘော်ငွေဖြူ ဖလားငယ်နှင့် စကားပတင်လွှာ။ နားသသည့် မင်္ဂလာတွင် ၊ ယဉ်စရာ ခင်ခင့်၊ မိမိကြီး သိန်းကြွယ်လာအောင်၊ “ စိန် ” ပယ်ကာ လှမ်းခဲ့ပရင့်။

“ စိန်ဝတ်ကြလွန်းလို့ စိန်မဝတ်ဘဲ မှာ တာ။ အောက်ဆုံးနား ဖတ်ကြည့်ပါဦး ”

ဦးကိုကိုလတ် ပြောသည့်အတိုင်း တေးထပ်အပိုဒ် အောက်ဆုံးနားသို့ ကြည့်လိုက်ပြန်သည်။

ဆွနံရံ လာအကြွတွင် ဖြင့်၊ ပသာဒပြုံးပါ၊ မြန်မာများ ထုံးအလာကို သုံးပါ နော်တင့်တင့်၊ နိုင်ငံခြားအထည်ဆိုလျှင်၊ မကြည်ညိုစမ်းနဲ့ ခင်ခင်၊ မြန်မာယက်၊ မြန်မာဝီအောင် မြန်မာထည် ဝတ်ခဲ့ပေါ့ရှင်။

“ မန္တလေး ရှမ်းပွဲရပ် ဆိုတာက နာမည် ကျော် ဝံသာနုတွေ ထက်တဲ့ အရပ်၊ ဒါကြောင့် ဒီတေးထပ်နဲ့ ဖိတ်တာ၊ အဲဒီ အလှူတစ်လှူပဲ မိန်းမတွေ စိန်ချွတ်သွားကြတယ် ”

ကျွန်မမှာ တစ်ချိန်လုံး ပုံများ ကို ကြည့်ကာ ရယ်လည်း ရယ်မောရ၏ ။ ကျွန်မပြတိုက်နှင့် ကျွန်မ ပျော်ရွှင်ကာ နေရာကျနေလေသည်။

ဖိတ်စာစု ဖိုင်တွဲ ထဲ၌ လေးချိုးသဖြန်း ဖိတ်စာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ကြည့်ကာ “ ဦးကိုကိုလတ်တို့ အထက်သူတွေ က တယ်မိုးကြောက်ကြသကိုး ” ဟု ဆိုလိုက်သည်။ ဦးကိုကိုလတ်မှာ ခေါင်းညိတ် ကာ ပြုံးရယ်နေလေသည်။

“ စာရင်းဝင် ချစ်ရှာသူရယ်က၊ ယမင်းသွင် ပြစ်ခွာလို့ မရှုလိုက်ပါနှင့်။ မေတ္တာဆုပန်ထွာ ဆင်၊ ချစ်သူ အားကိုးတဲ့ သနားညှာတာဘက်တာဖြင့် မပျက်အောင် မဏ္ဍပ်ကြွန်းကို မြန်းကြွပါ ရှင်၊ ပြာမှောင် ညိုဝလာ အိုက်သော် လဲ၊ ဝါခေါင်ကို ယတရာ ဆိုက်ထာမို့၊ စာသမိုက်ဆန်း ပက္ခာသဘင်၊ စန်းစကြာ ယဉ်ပါတဲ့၊ မိမိဆယ့်သုံး၊ ပြုံးလျက် ကယ်ချိုး၊ နှုံးမြွတ်ခါ ပမာဆိုပ၊ အဇဋ္ဌာ တခိုး ရွာမလို လှန့်သော် လဲ၊ ဗျာပါ ပိုမို့ ကညာပျိုက မလန့်လိုက်ပါနှင့်၊ မဏ္ဍပ်သဘင် ရတာ နာမှာ ၊ နန်းရပ်အသွင် ပမာလို၊ ခုံပါရဲ့ ရှင်၊ မြန်းကြွပါဦး ”

“ ကိုင်း . . . ဓာတ်ပုံတွေ ကြည့်လို့တော့ ကုန်မှာ မဟုတ်ဘူး။ အများ ကြီးပဲ၊ ရှေးက ပန်းချီ တွေ ကို ကျွန်တော် ပြတော့မယ် ”

အင်မတန် ကြည့်လို၊ မျှော်လင့် တောင့်တစွာ ဦးကိုကိုလတ် ဖြေနေသော အထုပ်ကြီးကို မျက်တောင်မျှ မခတ်နိုင်ဘဲ စိုက်ကြည့်နေမိသည်။

တစ်တောင် ကျော်ကျော်ခန့် ရှည်သော အနက်ဖုံး စက္ကူအုပ်ထူကြီး ထွက်လာလေသည်။ စက္ကူအုပ်ကြီးမှာ လက်ဆွဲ ဘာဂျာကဲ့သို့ ပင်။ အခေါက်များ ကို ဆွဲကာ၊ ပထမ အပေါ်က အခေါက်ကို လှန်ဖွင့်ပြလိုက်သည်။

ဝေဿန္တရာ ဇာတ်တော် ကြီး တစ်ဇာတ်လုံးကို အရောင်မျိုးစုံဖြင့် ခြယ်ဆွဲထားသည့် အခေါက်ပန်းချီအုပ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။

အခေါက် တစ်ခေါက် တစ်မျက်နှာကို ရုပ်ပုံကား ဇာတ်တော် ခန်းတစ်ခု ဆွဲထားသည်။ ဆင်ဖြူတော် လှူခန်း၊ တိုင်းပြည်စွန့်ခန်း၊ တော် ထွက်ခန်း၊ မယ်မဒွါ၊ သစ်သီးရှာခန်း၊ ဂဏ္ဍဇာလီ စူစကာလှူခန်း၊ ဇာတ်တော် အစ အဆုံး ရုပ်ပုံတွေ ဖြင့် အကွက်ကျအောင် ဆွဲထားသည့် ရှေးပန်းချီ ကားကြီးပင်။

ပန်းချီဆေးသည် ယခုခေတ်လို ရေဆေး၊ ဆီဆေး၊ မဟုတ်ချေ။ ပုဏ္ဏားဝတ်သည့် အဝတ် အဖြူရောင်ကို ထုံးနှင့် ဆေးစပ်ဆွဲထားသည်။ ပုံထဲ၌ ရှိသော အစိမ်း၊ အနီ၊ အဝါ၊ အပြာ၊ မရန်းရောင် နှရင့်၊ ခရမ်းရောင်၊ အရောင်မျိုးစုံကို သစ်ခေါက်၊ သစ်သီးပန်း စသည့်တို့မှ ဖော်စပ်လုပ်သော မြန်မာ ပန်းချီဆေး ဖြစ်ချေသည်။ ဤပန်းချီကားမှာ အနှစ် ၁၀၀ ကျော်သည့်တိုင် ဆေးရောင်မှေးမှိန်လိမ့် မည့် မဟုတ်ချေ။

စာအုပ်ခေါက်များ ကို ဖြည့်တန်းလိုက်လျှင် ဝေဿန္တရာ တစ်ဇာတ်ထုပ်လုံး၏ ပုံများ ကို တစ်ပြိုင်တည်း၊ တစ်လျှောက်တည်း ကြည့်သွားနိုင်လျက်၊ မဖြန့်ဘဲအခေါက်အတိုင်း တစ်ယောက် တည်း ထိုင်ကိုင်ကြည့်လိုလျှင်လည်း စာအုပ်တစ်ခေါက် ဇာတ်ခန်းတစ်ခန်း ကြည့်သွားနိုင်ပေသည်။

ကျွန်မလည်း တောကား၊ တောင်ကား၊ ဆေးရောင်စပ်ပုံ၊ အရောင်တွေ

ကြည့်၊ အရပ်ပုံ သဏ္ဌာန်တွေ ကြည့်၊ အနုစိတ်ထားသည့် စုတ်ချက်ကလေးပင်မကျန်
စေ့စေ့စပ်စပ် လိုက်ကြည့် နေလေသည်။ စောစောက ထိုင်ကြည့်ခဲ့သော
ဝတ္ထုပစ္စည်းများ ထက် သည်ပန်းချီအုပ်ကြီးကို ပိုမို၍ တန်ဖိုးထားမိလေသည်။

“ ရှေးတုန်းက နန်းတော် ထဲမှာ ဘုရင့်သားတော် သမီးတော်
ကလေးတွေ အပျင်းဖြေရ အောင် ကစားကြဖို့ ရေး ဆွဲခဲ့တဲ့ ပန်းချီစာအုပ်
ရှိသေးတယ်။ သည်အုပ်ကို ငွေ ၅၀၀၀ ပေးမယ် ဆိုလည်း ကျွန်တော် ဖြင့်
မရောင်းနိုင်ဘူး။ ပန်းချီပညာရဲ့သဘော။ ဘုရင့်သားသမီးတွေ ရဲ့ အဆင့်
အတန်းကော ဘယ်လောက် မြင့်တယ်ဆိုတာ မမလေး အကဲခတ်နိုင်လိမ့်မယ်”

ဦးကိုကိုလတ် ကမ်းပေးသော စာအုပ်တွေ ကို လှမ်းယူလိုက်သည်။
စာအုပ်ကြီးမှာ ဝေဿန္တ ရာ ပန်းချီစာအုပ်ထက် ထူလေသည်။ ရွှေမင်
သာရေဖုံးထားခြင်းကြောင့် ထည်ဝါခမ်းနားလှ လေသည်။

အပေါ်မှ အခေါက်ကို ဖွင့်လိုက်သော အခါ အခေါက်မျက်နှာ
တစ်ခေါက်၌ မီးခြစ်ဘူးစာ အနေ အကွက်ပေါင်း ၂၀၀ ချလျက်၊ အကွက်ကလေး
တစ်ကွက်တစ်နေရာ၌ နတ်သားရုပ်ပုံတစ်ပုံ ရေး ဆွဲထားလေသည်။
နတ်သားပုံပေါင်း ၂၀၀ ဖြစ်လေသည်။

နတ်သား အရုပ်တစ်ရုပ်ကို မီးခြစ်ဘူး တစ်နေရာစာ၌ ရေး
ဆွဲထားငြားလည်း နတ်ပုံ ၂၀၀ မှာ မျက်နှာချင်း၊ နတ်ဝတ်တန်ဆာချင်း မထပ်၊ မတူ၊
မနေအချိုး၊ အဆင်အပြင်၊ အဆင်းအရောင် များ ပုံ ၂၀၀ စလုံး ကွဲပြားအောင် ရေး
ထားလေသည်။

စာခေါက်ထပ်၌ “ မေး ဖွတ် ” ဟု စာတန်း ရေး ထားလေသည်။
နောက်တစ်ခေါက်ကို လှန် ကြည့်လိုက်မှ ထပ်တွင် “ ဖော် ” ဟု ရေး ထားကာ၊
၎င်းနတ်သား ၂၀၀ ရုပ်ပုံများ ကိုပင် တစ်ဖန် ပြန်ရေး ဆွဲပြထားပြီးနောက်
ပုံအောက်၌ နတ် “ အမည် ” များ ဖော်ပြထားလေသည်။

ပုံပန်းမှာ ရှေးက မေးဖွက်ဆိုသော စာမျက်နှာမှ နတ်ရုပ်ကို “
သည်နတ်ဘာနတ်လဲ” ဟု တစ်ဦးက မေးလျှင် တစ်ဦးက နတ်အမည် ကို ဖော်ရမည်
ဖြစ်သည်။ အမည် မဖော်နိုင်က တစ်ဖက် တွင် ပြန်ကြည့်ရန် နှစ် ကား ပုံတူရေး
ပြထားခြင်းသဘော ဖြစ်လေသည်။

ပန်းချီဆရာအဖို့ အကွက်ကလေးများ ညီတူချကာ အကွက်ထဲ၌
နတ်ရုပ်ကို ပုံပန်းပီသ အောင် အနုစိတ် ရေး ရခြင်းမှာ မည် မျှ ခဲယဉ်းချေမည် နည်း။

နောက်တစ်ခေါက် ကြည့်ပြန်ရာတွင် အောက်ခံ ခရမ်းရောင်ခံလျက်
မီးခိုးရောင် အနုအရင့် ဖြင့် တောင်ပုံ ၂၀၀ ရေး ဆွဲထားသည်။ တောင်ပုံ ၂၀၀
စလုံးပုံသဏ္ဌာန် တစ်မျိုးစီ ရေးထားသည်။

“ ဖွက် ” ကို လှန်ကာ “ ဖော် ” ဘက်သို့ ကြည့်လိုက်လျှင် တောင်ပုံ ၂၀၀
အောက်၌ တောင်နာမည် များ ရေး ထားလေသည်။

နောက်တစ်ခေါက်မှာ တိရစ္ဆာန်မျိုးစုံပုံ အရပ်များ ကို ရှေ့က နတ်ပုံ၊
တောင်ပုံအတိုင်းပင် မီးခြစ်ဘူးလောက် နေရာအကွက်ချ ရေး ထားလေသည်။
တိရစ္ဆာန်တို့၏ အရောင်အဆင်းရှိပုံ အတိုင်း ဆေးရောင်ခြယ်လျက်
ဆွဲပြထားလေသည်။ အချို့ တိရစ္ဆာန်ပုံများ မှာ တစ်ခါမျှ မမြင်ဖူး သော ပုံများ ပင်
တွေ့ ရလေသည်။ “ ဖွက် ” ဘက်မှ “ ဖော် ” သို့ လှန်ကြည့်ကာ ပုံအောက်မှ
အကောင်နာမည် တွေ ကို လျှောက်ဖက်ကြည့်မှ ဘာကောင်မှန်း သိရလေသည်။

ကျား၊ ကြွက်၊ ကြောင်၊ သင်းခွေချပ်၊ ချေ၊ ကွဲ၊ ကြွ၊ ဖြူး၊ ပုစွန်၊ ဆက်၊
ကင်းမစွန်၊ ဆင်၊ ဆတ်၊ ဆိတ်၊ စိုင်း၊ ဒေါင့်မဆိတ်၊ ဝက်ဝံ၊ ဝက်၊ ဒရယ်၊ လား၊ ဇာမရီ၊
ရှဉ့်၊ ယုန်၊ တိုးနယား၊ ပြောင်၊ မြင်း၊ သမင်၊ ပဉ္စရူပံ၊ ဖျံ၊ မြွေပါ၊ မဲ၊ မျောက်၊ ခြင်္သေ့၊ သိုး၊
ပုတ်သင်၊ သစ်၊ ပိုးနသာ၊ ကျားသစ်နက်၊ ပိုးဟပ်၊ ပူး၊ တိုး၊ နွား၊ နွားနောက်၊ သိင်္ဂီနိုက်၊
ကတိုး၊ ပဒပ်၊ နံ၊ တောက်တဲ့၊ နဂါး၊ ကင်းလိပ်၊ ဖွတ်၊ မြွေ၊ ကုလားအုတ်၊ ခွေး၊
သင်္ဘောခွေး၊ လူဝံ၊ ပူး၊ ဖြူ၊ စရပ်၊ ဖား၊ ပင့်ကူ၊ ကင်းခြေများ ၊ အောင်း၊ လိပ်။

ပဉ္စရူပံ၊ သိင်္ဂီနိက် စသည့် အချို့သားကောင်များ ကို ပုံထဲမှာ မှပင် တွေ့မြင်ဖူးရတော့သည်။ ရှေးက နန်းတော် ထဲမှာ ကလေးများ သားကောင်တွေ ကို “ ဖွက် ဖော် ” ကစားကြပုံမှာ ငယ်ငယ် ကတည်းက သားကောင်မျိုးစုံ တွေ ဖူးအောင်၊ မြင်ဖူးအောင် ဖြန့်တန်ရာသည်။

လူမျိုးများ ဆိုလျှင်လည်း “ မေးဖွက် ” ဘက်မှ “ ဖော် ” ဘက်သို့ ဖတ်ကြည့်မှ သိနိုင်သည်။ ဇန၊ လဟု၊ လမြင်း၊ ချင်း၊ ကရင်၊ ကထူး၊ လဝါ၊ ဇိန်၊ ပြော၊ ရေပေါ်မီး၊ လသက်၊ စကြို၊ ပန်းလဟာ၊ လင်းဒီး၊ တောင်လာ၊ တောင်သူ၊ တောင်ရုပ်၊ ကန်တက်၊ တရက်၊ ကြယ်တမင်း၊ ပန်းသေး၊ စန္ဒာ၊ ပလေး၊ ပလောင်၊ သူလှောင်၊ လူလို၊ ဇဝိန်း၊ ဇဝါ၊ ဂျမ်း၊ ယိုးဒယား။

ထို့အတူ စပါးမျိုး ၁၀၀ ပုံ စပါးပင်များ ဆွဲပြလျက်၊ “ ဖော် ” ဘက်တွင် စပါးပင်များ အောက်၌ စပါးနာမည် ၁၀၀ ရေး ပြထားသည်။

တစ်ဖက်၌ ငါးမျိုး ငါးရုပ် ၁၀၀ ရေး ဆွဲကာ “ ဖော် ” ဘက်တွင် ငါးနာမည် ၁၀၀ နှင့် ငါးရုပ် ၁၀၀ ကို ပြန်ရေး ပြဆွဲထားလေသည်။

ရွှေမျိုး ၄၀ ကိုလည်း သူနာမည် နှင့်သူ ရေး ဆွဲ ဖော်ပြထားလေသည်။

တစ်ခေါက်၌ ပန်းအိုးပုံပေါင်း ၁၂၀ တွင် ပန်းတွေ သူ့အပွင့် သဏ္ဌာန်အတိုင်း ခြယ်ဆွဲပြ ထားသည်။ “ ဖော် ” ဘက်၌ ပန်းနာမည် ပန်းမျိုး ၁၂၀ ကို တွေ့ ရသည်။

သစ်ပင်ကြီး တစ်ပင်တွင် အကိုင်း အခက် အလက်တွေ ပေါ်၌ ငှက်မျိုးစုံနားပြထားပြန်လျက် “ ဖော် ” ဘက်တွင် သစ်ပင်ပေါ်မှ ငှက်များ ကို ငှက်နာမည် ငှက်မျိုး ၁၀၀ ဖော်ပြထားလေသည်။

ရေကန်ကြီးထဲ၌ ကြာပွင့်များ ထဲမှ နတ်သမီးရုပ်ပုံတစ်ရာ ရေး ဆွဲထားပြန်ကာ၊ “ ဖော် ” ဘက်တွင် နတ်သမီးနာမည် ၁၀၀ ရေး ဖော်ပြထားလေသည်။

စာအုပ်ကြီး၏ နောက်ဆုံး အခေါက် မျက်နှာ၌ ကား မင်းတုန်းမင်း နန်းတော် ထဲမှ အပျိုတော် ၂၀၀ ပုံ ဖြစ်လေသည်။ အကွယ်ကလေးထဲ၌ ရေး ဆွဲထားသည့် အပျိုတော် တို့၏ ရုပ်ပုံများ မှာ တစ်မျက်နှာနှင့် မတူကြ။ ဆံပင်ပုံ၊ ဝတ်ပုံ၊ စားပုံ အစစ ကွဲလွဲအောင် ဆွဲပြထားလေသည်။ ယခု ခေတ် အမျိုးသမီးများ အကျလက်ပြန်ဝတ်ကြသလို ရှေးက နန်းတော် ထဲ၌ အပျိုတော် အချို့ အကျလက်ပြတ် ဝတ်ထားကြပုံကို တွေ့ ရှိရလေသည်။ အပျိုတော် ၂၀၀ ၏ နာမည် များ ကား “ ဖော် ” ဘက်ရပ်ပုံအောက်တွင် ရှိလေသည်။

“အစိုးရ ယဉ်ကျေးမှု ပြတိုက်ထဲမှာ သည်ပစ္စည်းတွေ ထားရင် ကောင်းမှာ ပဲ၊ ဦးကိုကိုလတ် ကိုယ်ပိုင် ပြတိုက် မလုပ်ပါနဲ့တော့၊ ယဉ်ကျေးမှုဌာနကို ဒါတွေ ရောင်းပါ”

ကျွန်မက စိတ်ရှိလက်ရှိ အတင်း တိုက်တွန်းနေလေသည်။ ဦးကိုကိုလတ်လည်း ပြုံးလျက် “ အစိုးရက နှစ် သိန်းလောက်ပေးရင် ကျွန်တော့်ရှိတာတွေ ပေးမယ်လေ” ဟု ရယ်မော ပြောလေ သည်။

နှစ် သိန်း ဆိုသော ငွေမှာ အဖိုးမနည်းပေ။ သို့ သော် သည်ပစ္စည်းများ ကို အစိုးရ ယဉ်ကျေးမှု ဌာနက ဈေးဆစ်ဝယ်ယူဖို့ ကောင်းလေသည်။

“ မများ ဘူးလား ” ဟု ကျွန်မက ပြောလိုက်သည်။ ဦးကိုကိုလတ်သည် မျက်မှောင်ကြုတ် လျက် “ မများ ပါဘူး။ စုတဲ့နှစ် ကလည်း ကျွန်တော့် ဘိုးဘွားမိဘအစ်ကို လက်ထက် အဆက်ဆက် က စုလာခဲ့တာတွေ ပါ။ ဂျပန်ခေတ်ကလည်း အများ ကြီး ပျက်စီးခဲ့တယ်”

“ ဒါတွေ ကော အဖိုးမတန်ဘူးလား ” ပြောပြောဆိုဆို အိတ်ကြီး တစ်ခုထဲမှ အဝတ်ထုပ်ကြီး ကို ထ ယူထုတ်ဖြေပေးလေသည်။

သက္ကရာဇ် ၈၈၈ ခု သိုဟန်ဘွား လက်ထက်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းစာများ ကို မီးရှို့ပစ် သော ခေတ် ဖြစ်ချေသည်။ ထိုခေတ်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာကို

ပုန်းလျှိုးဝှက်လျှိုး ကိုးကွယ်ရဟန်ရှိကာ မပျောက်ပျက်နိုင်အောင် သိုဟန်ဘွား
လက်ထပ်၌ ကြိဖန်ကြရလေသည်။ အဝတ်ထုပ်ထဲမှ ကမ္မဝါ များ ထွက်လာသည်။
စစ်စေးသုတ်ရွှေရေး ပေရွက်ကြီးပေါ်တွင် ရေး မှတ်ထားသော ရွှေရေး ကမ္မဝါ
တစ်စုံ၊ ဗြက်တစ်မိုက်ခန့်နီးနီး ရှိမည့် ဆင်စွယ်ပြားများ ပေါ်တွင် ပါဠိအက္ခရာ ရေး
မှတ်ထားသော ဆင်စွယ်ကမ္မဝါ၊ ကြေးပေါ်တွင် ရေး မှတ်ထားသော ကြေးကမ္မဝါ၊
ထုတ်ပြသော ကမ္မဝါသုံးခုအနက် ဆင်စွယ်ကမ္မဝါမှာ တန်ဖိုးများ စွာ ရှိသော ကမ္မဝါ
ဖြစ်လေသည်။ ဆင်စွယ်ပေါ်၌ ရေး ထားသည့် ပါဠိ အက္ခရာများ ၏ ကြားပုဒ်မကို
ပုဒ်မနှစ် ချောင်း မဖြတ်ဘဲ ရွှေချထားသည့် မန္တလေးကျောင်းစာဂူပုံ ကလေးများ ဖြင့်
ပုဒ်မခြားပြထားလေသည်။

အဖိုးထိုက် အဖိုးတန်ပစ္စည်းတွေ ပဲဟု နှစ် သိမ့်ကာ ငေးကြည့်နေစဉ် “
လန်ဒန်မြူစီယံမှာ ကြေးကမ္မဝါတစ်ခု ရှိတယ် ” ဟု ဦးကိုကိုလတ်က ပြောလေသည်။

ကျွန်မလည်း ငေးနေရာမှာ ဘေးတွင် ရှိသည့် ထင်းရှူးသေတ္တာကြီးများ
ကို လှမ်းကြည့်လိုက် ကာ “ သည်ထဲက ပစ္စည်းတွေ ကတော့ ဘာတွေ လဲ ” ဟု
သိချင်ဇောနှင့် မေးကြည့်လိုက်သည်။

“ ရှေးက နန်းတွင်းစာမူ၊ ပေနဲ့ ပုရပိုက်တွေ လေ။ စက်တင် ပုံမနှိပ်ရတာ
တွေ အများ ကြီးပဲ ရှိတယ်။ စုံအောင် ကြည့်သွားပေါ့ ”

နေမှာ ဝင်သွားကာ မှောင်လာလေသည်။ ဦးကိုကိုလတ် ဇနီးလည်း
ကျွန်မတို့အနား လာလျက် “ ကဲပါ . . . ထမင်းစားကြပါဦး၊ စားပြီးမှ ဆက်ကြတာပေါ့
” ဟု တငင်ငင် ခေါ်နေ လေသည်။

ကျွန်မလည်း မိုးချုပ်လို့ သန်းခေါင်ရောက်ရောက် အကုန်ကြည့်မယ်ဟု
စိတ်ထဲ၌ တေးလိုက်ကာ ကျွန်မ ပြတိုက် နယ်နိမိတ် နေရာမှာ ထမင်းစားပွဲခုံသို့
မထချင် ထချင် ထသွား ရလေသည်။

မန္တလေး ရက္ခဝေဓိဗျာ

မန္တလေး ဦးကိုကိုလတ် တည်ခင်းကျေးမွေးသော ညစာမှာ
စားခဲ့ရသည့်(ချေ) ဂျီးသား ဟင်းလျာတို့ဖြင့် ဖွယ်ဖွယ်ရာရာမြိုင်မြိုင် ဆိုင်လှပေသော
လည်း လျှာ အရသာခံယူလျက် ဝမ်းပြည့် အောင် မစားခဲ့နိုင်။

ရှေးဟောင်းအနုပညာဝတ္ထုပစ္စည်းများ ကို ခုံမင်နှစ်သက် စွာ
အရသာခံစားချင်သော လူ့ဘာဝ ယဉ်ကျေးမှုစိတ်ကို
ဖြည့်လောင်းပေးမည့်ပြတိုက်ပြခန်း နေရာဆီသို့ သာ အလျင်အမြန်ထလာခဲ့လေ
သည်။

စားပွဲပေါ်၌ တင်ထားသော “ ဖွယ် - ဖော် ” ပန်းချီအုပ်ကြီးကို
ရောင့်ရဲမပြေ၊ တင်း မတိမ်နိုင် သဖြင့် ဦးကိုကိုလတ်ကို စောင့်ရင်း တစ်ဖန်
ဖွင့်ကြည့်နေမိပြန်သည်။

ပန်းအိုးထဲ၌ ထိုးစိုက်ကာ ခြယ်ပြထားသော ဖူးပွင့်ငုံဝေနေကြသည့်
ပန်းခက်၊ ပန်းခိုင်တို့ လည်း ကြည့်သူရှုသူ၏ စိတ်နှလုံးကို ကြည်လင်ရွှင်ပြစေလျက်
အလှအာရုံဖြင့် ကြည်နူးကြိုက် သင်း သွားစေ၏ ။

ပန်းမျိုးတွေ မှာ စုံလှသည်။ ပန်းအမျိုးပေါင်း ၁၂၀ ရေး ဆွဲပြထားသည့်
အနက် မတွေ့ မမြင်ဖူး သော ပန်းများ ကို “ ဖော် ” ဘက်မျက်နှာ၌ ရှာကြည့်ရသည်။

၁။ - တန်းတွင် အကွက်ဆယ်ကွက်ချလိုက်၊ ပန်းအိုးနှင့် ပန်းဆယ်မျိုးရေး
ဆွဲထားကာ၊ အတန်း ၁၂-တန်း၊ အကွက် ၁၂၀၊ ပန်းမျိုးပေါင်း ၁၂၀ ရှိသည်။

၁။ ။ ဂန့်ဂေါပန်း၊ ဇရည်ပန်း၊ မြစ်ကိုင်းပန်း၊ လောင်းပန်း၊ စပယ်ပန်း၊
ဒါရှူးပန်း၊ ဇလပ်ပန်း၊ တတိုင်းမွှေး၊ ပန်းတိမ်ငိုပန်း၊ ထပ်တရာ။

၂။ ။ ဂန္ဓမာပန်း၊ အောင်မဲညို၊ လဲပန်း၊ ဆယ့်နှစ် ရာသီပန်း၊
ပန်းသုံးပန်းခေါင်ရမ်း၊ နှင်းပန်း၊ နေကြာ၊ စွယ်တော် ၊ ပုံးညက်ပန်း။

၃။ ။ စကားပန်း၊ ဘက်ဘတ်၊ ခတ္တာပန်း၊ ပန်းသွန်း၊ ယုဇနပန်း၊ ဂမိုးအင်၊ သုံးဘန်လှ၊ မလ္လာနီ၊ အောက်မဲဖြူ၊ ရွှေနွယ်။

၄။ ။ ဒန်ဒလက်၊ ဆပ်သဝါ၊ အာသာဝတီ၊ အင်ကောလ၊ အိမ်လုံးချမ်းသာ၊ ဇီဝေါ၊ ပန်းဝွန်း၊ မိုးစွေပန်း၊ ထင်းရှူးပန်း၊ ဗျာဘာပြေပန်း။

၅။ ။ ကြက်ရုံးပန်း၊ သရက္ခပန်း၊ သင်းခွေပန်း၊ နော်ဇာပန်း၊ သစ္စာပန်း၊ သစ်ခွပန်း၊ ပန်းညို၊ ကွမ်းသီးပန်း၊ လက်တော် ကုံး၊ တောင်တော် ပန်း။

၆။ ။ ဆိပ္ပလူးပန်း၊ ဒေါရင်းပန်း၊ အုန်းပန်း၊ လက်တန်ရှည်၊ လက်တန်တို၊ မြတ်လေး၊ ရွှေဝါ၊ ကြက်မောက်၊ သဇင်ပန်း၊ ခရားပန်း။

၇။ ။ မုလတ္တာပန်း၊ ကတ္တာရီပန်း၊ ထင်ရှားပန်း၊ ဆပ်သွားပန်း၊ နှင်းဆီပန်း၊ မီးမလောင်၊ ရေခမိုးပန်း၊ ကြာညို၊ ခွန်နှစ် မည် ပန်း၊ သရဖီပန်း။

၈။ ။ နေဇာပန်း၊ မရမ်းကြောင်ပန်း၊ ကြာခေါင်းလောင်း၊ သပြေပန်း၊ တရုတ်စကား၊ ခွာညို၊ စကာစိမ်း၊ ရွှေခွက်ပန်း၊ ဂမုန်းပန်း၊ ပိတောက်ပန်း။

၉။ ။ အင်ကြင်းပန်း၊ ဆသာဘူး၊ ပရဝါ၊ ဖယောင်းပန်း၊ ဒေါက်ဒလိပ်၊ နန်းလုံးကြိုင်၊ တောင်ဇလပ်ကြာပုဏ္ဏရိပ်၊ မောင်မခေါ်ပန်း၊ ပေါက်ပန်း။

၁၀။ ။ ကက္ကရု၊ ခံစပ်ပန်း၊ ဒေါနပန်း၊ ပဒုမ္မာ၊ တောင်လုံးကျော်၊ ရင်ကပ်၊ မဇ္ဈပန်း၊ သော ကပန်း၊ ငှက်ကလေးပန်း၊ ပျဉ်းဖြူပန်း။

၁၁။ ။ လယ်ခေါင်ရမ်းပန်း၊ ဘိန်းနွဲ့ပန်း၊ မဟာလှေခါးပန်း၊ မျက်နှာပန်း၊ စူကာပန်း၊ ဇွန်ပန်း၊ ကြာဖြူ ကြာတံဆိပ်၊ မရိုးပန်း၊ မောက္ခိတောပန်း။

၁၂။ ။ ခုဆောက်ပန်း၊ ဗျာဘာရှု၊ လွမ်းမတပန်း၊ ကြာနီ၊ ပန်းအိ၊ ရင်ကမ်း၊ မယားကြီးပန်း၊ ရင်းမာပန်း၊ ဒဝယ်မှိုင်းပန်း၊ အနန်းပန်း . . .

ပန်းမျိုး ၁၂၀ အနက် မောင်မခေါ်ပန်းနှင့် လွမ်းမတပန်းတို့သည် မည် သို့ သော ပန်းရနံ့မျိုးကို ဆောင်နိုင်မည် မသိ။ “ မောင် ” တောင်မခေါ်နိုင်လောက်အောင်၊

မလွမ်းနိုင် မတနိုင်သလောက် အိသွားသော အမွှေးနံ့ပြင်းထန်စူးရှပုံရှိလေသည်။

ပန်းမျိုး ၁၂၀ ကဲ့သို့ ပင်၊ ငါးမျိုး ၁၀၀ ကိုလည်း ၁၀ တန်း၊ ၁၀ ကွက်ချလျက်၊ ဆွဲပြထားသော ငါးပုံ ၁၀၀ ကို လျှောက်ကြည့်ရင်း၊ ရှုမဝ၌ ရေးခဲ့သော “ ဟင်းချိုမ ” ဆောင်းပါးကို ပြန်သတိရမိ သည်။

ဗိုလ်လက်ျာ မုတ္တမပင်လယ်ငါးဖမ်း ကုမ္ပဏီဖွင့်စက ဖမ်းမိသော ငါးများကို အချို့ငါးများ ဘာငါးမှန်းပင်မသိကြ၍ အမည် မပေးတက်ကြကာ ငါးနားလည်သူများ ထံ၌ ငါးနံမည် လျှောက်မေး ကြရလေသည်။ ဗိုလ်လက်ျာတို့သာ ဤပန်းချီအုပ်ကြီးထဲမှ ငါးမျိုး ၁၀၀ ပုံကို တွေ့ ကြရပါက၊ ငါးနံမည် ပေးရန် လွယ်ကူသွားပေလိမ့်မည် ဟု တွေးကြည့်မိသည်။

ငါးမျိုး ၁၀၀ ကို မီးခြစ်ဘူးစာတစ်နေရာ တစ်ကွက်၌ ငါးတစ်ကောင်ပုံသဏ္ဌာန် တစ်မျိုးကျ သေချာစွာ ရေး ဆွဲပြထားလေသည်။

၁။ ။ ငါးကြင်း၊ ငါးသိုင်း၊ ငါးစင်ရိုင်း၊ ငါးမြစ်ချင်း၊ တင်ဝန်၊ ငါးဖယ်လောင်၊ ငါးခုံမ၊ ငါးထွေ၊ ငါးရပ်၊ ငါးလိုက်။

၂။ ။ ငါးလင်ဝန်၊ ငါးတရွက်၊ ငါးပျက်၊ ငါးပြေမ၊ ငါးသလဲထိုး၊ ငါးစင်စပ်၊ ရင်ပေါင်စာ၊ ငါးစင်းပျား၊ ငါးစင်းလုံး၊ ငါးကြောင်း။

၃။ ။ ငါးပေါင်ရိုး၊ ငါးမွေး၊ ငါးရွေး၊ ငါးရှင့်၊ ငါးသန်၊ ငါးငှူး၊ ငါးလဲ၊ ငါးနောက်သွား၊ ငါးမြင်း၊ ရွှေစရေး ။

၄။ ။ ငါးစည်ပူ၊ ငါးအုံတုံ၊ ငါးဖမ်းမ၊ ငါးရန်တိုင်း၊ ငါးတန်း၊ ငါးဆင်၊ ငါးမန်း၊ က၊ကတစ်၊ က၊ကလောင်၊ က၊ကပေါင်း။

၅။ ။ က၊ ကူရန်၊ က၊ ဘီလူး၊ ငါးမြင်းကွမ်းစား၊ ငါးပုတ်သင်၊ ငါးခူ၊ ငါးမြည်း ကျည်ဘောက်၊ ငါးတေဝံတွဲ၊ ငါးအိုက်၊ ငါးပုဏ္ဏား၊ ငါးနွား။

၆။ ။ ငါးကျွဲ၊ ငါးစွန်၊ ငါးသေတ္တာ၊ ငါးပါး၊ ငါးတံခွန်၊ ငါးပျံ၊ ငါးဝင်၊

ငါးနက်ပြာ၊ ငါးကျွတ်၊ ငါးမြောက်။

၇။ ။ ငါးကျောင်း၊ ငါးလဝါ၊ ငါးမောင်းမ၊ ငါးပြင်လက်၊ ငါးပတ်၊
ငါးလေးထောင့်၊ ငါးရင်ကုန်း၊ ငါးတီ၊ ငါးဘရွဲ၊ ငါးကရား။

၈။ ။ ငါးမြင်းလှ၊ ငါးသံကောက်၊ ငါးကြည်း၊ ငါးသရောက်၊ ငါးရောင်၊
ငါးဘိန်း၊ ငါးပတ၊ ငါးလိပ်၊ ငါးဆကာ၊ ငါးတောတူ။

၉။ ။ ငါးပယုံ၊ ငါးဖေး၊ ငါးတောက်၊ ငါးလွန်ထိုး၊ ငါးဆော်၊ ငါးနုသန်း၊
ငါးစင်း၊ ငါးဝက်မ၊ ငါးသားတစ်၊ ငါးဘီလူး။

၁၀။ ။ ရွှေငါး၊ ငွေငါး၊ ငါးနံချောင်း၊ ငါးပိုက်တောင်၊ ငါးပုဇွန်၊ ငါးတန်း၊
ငါးဖြင်တောင်၊ ငါးမြင်အုပ်ပါး၊ ငါးလကာ ငါးသလောက် . . .

ငါးမျိုး ၁၀၀ တွင် မြစ်၊ ချောင်း၊ အင်း ၊ အိုင် ၊ ပင်လယ် သမုဒ္ဒရာအတွင်း
ရှိ ငါးမျိုးများ ကို စုံလင်အောင် ရေး ဆွဲပြထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အထူးသဖြင့်
ငါးသေတ္တာငါးပုံမှာ ၊ ယခုခေတ် ငါးသေတ္တာဘူးမှ ငါးသေတ္တာငါးမျိုးပုံသဏ္ဌာန်
ဖြစ်သည်။ ရှေးဗမာမင်းလက်ထက်က . . . ငါးသေတ္တာရှိ၍
ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်လေသလား . . . ဟု စဉ်းစားစရာပင်။

ရှုမဝတွင် ငါးဆောင်းပါးရေး ခဲ့စဉ်က အချို့ငါးတွေ ကို
ငါးဖမ်းကုမ္ပဏီကပင် ငါးအမည် မသိ၍ မရေး နိုင်ဘဲ ဖယ်ထားခဲ့ရသည်။ ယခုမှ
ပန်းချီအုပ်ကြီးထဲတွေ့ ရသဖြင့် ဘာငါးခေါ်မှန်း သိသွားတော့ သည်။

ထမင်းစားပွဲမှ ဦးကိုကိုလတ် ထာလာလေပြီ။ မျက်နှာထားရွှင်ပြုံးစွာဖြင့်
“ ကိုင်း ဆက်ကြဦးစို့ ” ဟု ဆိုလေသည်။

ကျွန်မလည်း ပန်ချီအုပ်ကြီးကို ဆုံးဆောင်ဆက်လှန်ကြည့်သွားရင်း “
ဒီစာအုပ်ကြီးဟာ သိပ် အဖိုးတန်တာပဲ၊ ကျွန်မဖြင့် နောက်တုန်းက “ ရွှေ ” ဆိုရင်လဲ
ဓမ္မူရာဇ်ရွှေသာ ကြားဖူးပါတယ် . . . ဒီစာအုပ်ကြည့်မှပဲ၊ ရွှေဘယ်နှမျိုး

ဘယ်နှစားရှိမှန်းသိတော့တယ် . . . ” ဟု ပြောမိလေသည်။

“ ကျွန်တော် တို့လည်း ရွှေဆိုရင် ဇမ္ဗူရာဇ်တို့ နာရဏီတို့သာ သိတာပဲ၊ ရှေးမြန်မာဘုရင် ခေတ်က ရွှေမျိုး ၄၀ ရှိတယ်ဆိုတာ ဒီထဲမှာ မှ သိရတာ ပဲ။ ရှေးက ရွှေပိုက်ဆံကို ခြင်္သေ့တံဆိပ်နဲ့ ထုတ်တယ် ”

ရှေးဗမာမင်းလက်ထက် သားတော် သမီးတော် တို့ “ ဖော် ” ဖွက် စကားကြသည့် ပန်းချီ အုပ်ကြီးကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ အဆင့်အတန်းကို မှန်းဆနိုင်ပြီ။ ယခင်လက ရှေး သားခွဲသည့် အတိုင်း နတ်မျိုး ၂၀၀ တောင်ပုံ ၁၀၀ တိရစ္ဆာန်မျိုး ၇၁၊ လူမျိုးများ ၊ စပါးမျိုး ၁၀၀၊ ငါးမျိုး ၁၀၀ ၊ ရွှေအမျိုး ၄၀၊ ပန်းမျိုး ၁၂၀၊ သစ်သီး ၁၂၀၊ ငှက်မျိုး ၁၀၀၊ နတ်သမီး ၁၀၀၊ မင်းတုန်းဘုရင်၏ အပျိုတော် ၂၀၀။

ကျွန်မမှာ ပန်းချီစာအုပ်ကြီးထဲမှ ပန်းချီပုံများ ကို ဘယ်လောက်ကူးတာ၊ ခြယ်ထားသည့် ဆေးရောင်စုံအတိုင်း၊ ဆေးရောင်သွင်း၍ ရှုမဝစာဖတ်ပရိတ်သတ်ကို ပြချင်သည့်စိတ်များ . . . တဖွားဖွားပေါ်ပေါက်နေမိသည်။

“ ရှေ့ဟောင်းစာအုပ် . . . စုဆောင်းချက်တွေ ကို အရင်ကြည့်ပါဦး။ ပြီးမှ ပေနဲ့ပုရပိုက်တွေ ကြည့်တာပေါ့ ”

ဦးကိုကိုလတ်သည် သေတ္တာထဲမှ စာအုပ်များ ကို ထုတ်ပြလာကာ စားပွဲပေါ်၌ ပုံလိုက်သည်။

“ ကျွန်တော် စုတာ အစုံပဲ၊ ရှေးက မင်းတုန်းမင်းစာပုံနှိပ်တိုက်စက်၊ သံတော် ဆင့် ဦးဘိုးအို ရိုက်ပေးတဲ့ စာအုပ်တွေ ၊ နှစ် ပေါင်း ၆၀-၇၀ က ရိုက်တဲ့၊ ဗမာရော၊ အင်္ဂလိပ်ရော၊ တရုတ်ရော အစုံဘဲ ”

“ တရုတ်စာအုပ် စုတာက ဘယ်လိုတုန်း . . . ” ဟု လွှတ်ခနဲ မေးလိုက်မိသည်။

“ အင်္ဂလိပ် မပြေးခင် . . . မန္တလေးကို သခင်နု ရောက်လာတုန်းက ၊ ‘ ခင်ဗျား တရုတ်စာအုပ်တွေ လည်း ရသမျှ စုထားဦးလို့ဗျာ ’ လို့ သတိပေးတာနဲ့ စုထားတာပါ ”

ဦးကိုကိုလတ်သည် လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ရယ်မောလိုက်ကာ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုစုခိုင်း၍ တပင်တပန်းလိုက်ရှာစုရသော တရုတ်အဘိဓာန်စာအုပ်ကြီး သုံးအုပ်ကို ထုတ်ပြလေသည်။

အင်္ဂလိပ်နှင့် တရုတ် (English & Chinese Language Dictionary) ၎င်းစာအုပ်ကြီးမှာ ဂျပန်ပြည်တွင် ရိုက်နှိပ်သော စာအုပ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။

(၁၉၇၄) ခုနှစ် ရိုက်သည့် (Syllabic Dictionary) အင်္ဂလိပ်နှင့် တရုတ်အဘိဓာန် ၎င်းစာအုပ်ကို ရှန်ဟိုင်းတွင် ရိုက်ကာ အခြားတစ်အုပ်မှာ ဟောင်ကောင်တွင် ရိုက်နှိပ်သော အဘိဓာန် စာအုပ်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။

ရှေးမြန်မာကျမ်း၊ ရာဇဝင်စာအုပ်များ ကား၊ ဗမာသက္ကရာဇ် ၁၂၅၂၊ အင်္ဂလိပ်သက္ကရာဇ် ၁၈၉၁ ခုနှစ် ဆီက၊ ရိုက်နှိပ်သော ဗမာစာအုပ်များ ဖြစ်ကြသည်။ သခင်ကိုယ်တော် မှိုင်း လယ်တီးပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး၊ ဝိမိုးနင်း၊ တို့ခေတ်အထိ၊ ဝတ္ထု၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်၊ စာအုပ်ပေါင်း မြောက်များစွာ စုထားလေသည်။

သံတော် ဆင့် ဦးဘိုးအို၊ မင်းတုန်းမင်းစာပုံနှိပ်စက်တွင် ရိုက်နှိပ်သည်။ မဏိကဏ္ဍလဝတ္ထုမှာ သက္ကရာဇ် ၁၈၉၉ ခုနှစ် က ရိုက်နှိပ်သည့် စာအုပ် ဖြစ်လေသည်။

ရှေးမြန်မာ စာအုပ်များ အတော် စုံစုံ စုဆောင်းချက်အနက်၊ မဟာရတနာပုံတိုက်စိုး စည်သူ ဂါမဏိသင်္ကြန်စီရင်ရေး သားသည့် မွန်ရာဇဝင်၊ ဇင်းမယ်ရာဇဝင်၊ ရခိုင်ရာဇဝင်၊ ပုဂံရာဇဝင်၊ လက်ရေး မူစာအုပ်များ လည်း ရှိလေသည်။

၁၉၀၉ ခုနှစ် မန္တလေးမြို့ ချာနီယာစာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော “

ရုဇနဝတ်မှုန် မင်းသမီးပြဇာတ် ” စာအုပ်ကလေးမှာ ထူးခြားသော စာအုပ်ကလေး ဖြစ်လေသည်။ စာအုပ်ထဲတွင် အထူးသဖြင့် တောင်သမန်လယ်စား ဦးဘငယ်၏ လက်ရာများ ကို တွေ့မြင်ရသည်။ ဤစာအုပ်ကို သီပေါဘုရင်လက်ထက်ကသာ ထုတ်ဝေခဲ့ပါက ယခုကာလ ဝန်ကြီးသတင်းတစ်ခုဖြင့် ပုံနှိပ်တိုက်ကို ပေါက်ဆိန်နှင့်ပေါက်၊ ဒိုင်းနမိုက်ဖြင့် ခွဲကြတာမျိုးက သက်သာဦးမည် ။ ပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင်၏ ဘယ်မျို့ကို တုန်တိုနှင့် ရိုက်သတ်မှာ မုချဟု အောက်မေ့ရသည်။

ရနောင်မောင်တုန်၊ ဒိုင်းခင်ခင်၊ သီပေါဘုရင်တို့၏ အတွင်းရေး ကို စောင်းမြောင်း ရေး စပ်သော ပြဇာတ်စာအုပ် ဖြစ်လေသည်။

စာအုပ် ပထမမျက်နှာ၌ -

မြေမန်းကနက်

ရွှေနန်းထက်တွင်

မျက်မြင်ပစ္စက်၊ ဖြစ်အပျက်ကို လျှို့ဝှက်သရုပ်၊ ဇာတ်လမ်းထုတ်လျက်

ဟုတ်တိုင်းမျှော်ခေါ်၊ စာဆိုတော် တို့ ထုတ်ဖော်ပြုကြသော

ရုဇနဝတ်မှုန်မင်းသမီးပြဇာတ်

ပြဇာတ်တစ်အုပ်လုံး စကားပြေနှင့် မရေးဘဲ၊ လွမ်းချင်း၊ အပူတိုက်....

တေးထပ်၊ ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး ခွန်းထောင့် သဖြန်ကဗျာညွန့်ပေါင်းစုံ တွေ

ရသည်။

စာဆိုတော် ဦးဘေငယ်၏ မထေ့တထေ့ ထေ့ထားသည့် လက်ရာတို့မှာ ဖတ်ချင်စဖွယ် စွဲငြိအောင် ခေါ်ဆောင်သွားတော့သည်။

“ ဘဝါး ကျွန်ခတ်သည် အားမှာ ဖြင့် ဒါးအလွန် နှစ် ဖက်သွာဟာမို့ သက်ဆံဖျားကြုံသည့် တာ။ ဆင်နှင့်ကျားကိုလ၊ အင်အားတူ ဘယ်လိုကြောက်တယ်လို့ လူနောက်လာလို့ မေးသတဲ့ဘုရား။ ရှေးကပုံပါ ဇွတ်အနိုင်

အရှင်မွေတာကြောင့်၊ မလွတ်နိုင်တာတင်၊ ငမေမှာ ဖြင့် အရင် တွေ ကြောက်ရပါ။
ထောက်ဆလို့ ညှာသနား။ အရရယ်ကြင်၊ ဘဝပိုင် နှစ် ဘုရင်မို့၊ အရှင်ကို လင်လို
တွေ့ ရတော့တယ် ။ အိုလေ့ ကိုယ်တော် ရေ . . . ရှေးဝဋ်တရား . . . ”

“ ဟောဒီ အထက်က စံပဲ . . . ။ ဒါက ဆရာစံ . . . ။ ငါက ဦးစော ”

ဦးကိုကိုလတ် ပြသော ဗန္ဓုလ၊ ဒီးဒုတ်၊ ဂျာနယ်သတင်းစာ ဖိုင်များ တွင် .
. . ကျွန်မ ထုတ်ဝေ ခဲ့သော ပြည်သူ့ဟစ်တိုင်သတင်းစာတွင် . . .
သတင်းထူးထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့သည့် ဦးစော သတင်းစာမျက်နှာကို ကိုဖြတ်ညှက်ကာ၊
အစဉ်လိုက်ချုပ်စုထားလေရာ ထုတ်ဝေခဲ့သော ကျွန်မကိုယ်၌
သူလိုအစုံအလင်မရှိတော့။

၁၃၀၁ ခု တော် သတင်းလ အနှစ် ၂၀ မြောက် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း
အထူးထုတ်စာအုပ်ကိုလည်း စာရွက်များ နှင့် ထုပ်ထားလေသည်။

အထူးထုပ် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းထဲ၌ မော်လမြိုင်ကျွန်းမှ သတိုးလောင်းရေး
စပ်သော ‘ သူပုန်စိတ် ’ ကဗျာပါရှိ၍ စာအုပ်ထွက်သည်နှင့် ဘုရင်ခံက တွေ့ ရာ
နေရာသိမ်းစေဟု အမိန့်ထုတ်ခြင်းကြောင့် ထူးခြားသည့် အထိမ်းအမှတ်ဖြင့်
သိမ်းစုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

စာအုပ်တွေ နှင့်အတူ စာရွက်စာတမ်းဖိုင်တွေ ကလည်း
ကြည့်စရာမနည်းပေ။ ဂျပန်ခေတ် လေယာဉ်ပေါ်မှ ကြံချသည့် စာရွက်စာတမ်းများ
မှအစ ထား၍ ထူးခြားလျှင် စုဆောင်းတက်သည့် သဘောရှိလေသည်။

တယ်လီဖုန်းကြေး နန်းကြိုးတွေ ဖြတ်ကြ၊ အစားအစာတွေ ဝှက်ထား၊
အင်္ဂလိပ်တွေ မကျွေးနဲ့ . . . အင်္ဂလိပ်အိမ်တွေ မှန်သမျှ မီးရှို့ကြ စသည့် သုံးရောင်စုံ
ရိုက်ထားသော ရုပ်ပုံစာရွက် ကလေးများ ကို အင်္ဂလိပ်စစ်သားနှင့် ရွာသားပုံးတွင် . .
. ရွာသားခေါင်း၌ ပေါင်းထားသည့် ခေါင်းပေါင်းကို “ ဒေါက်တာဘမော် ခေါင်းပေါင်း
မဟုတ်လား ” ဟု ကျွန်မအား ကလက်နှင့် ထောင်ပြပြောကာ ဟတ်ဟတ်ပက်ပက်

ရယ်မောနေလေသည်။

ဂျပန်ခေတ်အစိုးရ ကြေညာစာတမ်း၊ ဂျပန်ခေတ် ရိုက်နှိပ်သည့် စာအုပ်များ ၊ ဂျပန်ခေတ် စက္ကူရှာ၍ ရိုက်နှိပ်သည့် အလှူဖိတ်စာကို ရုံးကချလန်တွေ နှင့် ရိုက်ကြပုံပါ နောက်လာနောက်သား . . . ပြနိုင်ရန်၊ စုံအောင် စုဆောင်းထားပေ၏ ။

၁၈၈၀ ခုနှစ် ဗမာမင်းမကျခင် ရန်ကုန်မှ ထုတ်ဝေသော အင်္ဂလိပ်မဂ္ဂဇင်းများ ကိုပင် အစဉ်အလိုက် စုသိမ်းထားလေသည်။ မဂ္ဂဇင်းအမည် မှာ (Our Monthly a Magazine Of General Luterature) ဖြစ်လေသည်။

အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များ စုဆောင်းချက်အနက် ဗမာပြည်နှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်မှန်သမျှကို တပင်တပန်းရှာဖွေစုဆောင်းထားပုံရှိသည်။

အနှစ် ၈၀ ခန့် ၁၈၇၄ ခုနှစ် က လန်ဒန်၌ ရိုက်နှိပ်သည့် (Our Trip to Burmah) စာအုပ်မှာ ဆာဂျင် ဂျင်နရယ် ချလ်စ် အလီဇင်းဒါးဂေါ်ဒင် ရေး သော စာအုပ် ဖြစ်သည်။

၁၈၅၂ ခုနှစ် ဘုရင်ဂျီဘုန်းကြီး သော မက်တာနားဘေးကာက ရန်ကုန်နှင့် မုတ္တမတိုက်ပွဲကို ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် အ ဖြစ်ရေး သားသော လန်ဒန်၌ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော (The Recent Operations Of the British Forees At Rangun and Matabn) ၎င်းစာအုပ်ထဲတွင် ဗမာမင်း၏ ရတနာမွန်သင်္ဘောကိုပန်းချီနှင့် ရေး ဆွဲပြထားလေသည်။

၁၉၀၄ ခုနှစ် လန်ဒန်၌ ရိုက်နှိပ်သည့် အလံဒဘယူ ရှိတ်စပီးယား ရေး သော (History Of Upper Assam, Upper Burma and north Eastern Forntier) စာအုပ်မှာ လည်း ဓာတ်ပုံပေါင်း များ စွာနှင့် ရာဇဝင်ကြောင်းရေး ထားသည့် စာအုပ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။

ပုဂံမြို့ အာနန္ဒာဘုရား (The Stone Sculptures in the Anada Temple

at Pagan) စာအုပ်မှာ လည်း ဗမာ့အကြောင်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ရေးထားလေသည်။ ရှေးဟောင်းစာအုပ် စာတမ်း စုဆောင်းချက်အနက် ကျွန်မလိုချင်သော စာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ၁၈၈၇ ခုနှစ် မှ ၁၈၉၀ ခုနှစ် အထိ ကော်မရှင်နာမင်းကြီးလုပ်သွားသော ဆာချာလက်စ်ရေး ထားသည့် (The Pacification of Burma) စာအုပ် ဖြစ်လေသည်။

ဂျပန်များ ပြေးခါနီး စာအုပ်များ ကို သိမ်းချောင်းတစ်ဘက်ကမ်းသို့ လော်ရီကားနှင့် တိုက်ပြေး ကြစဉ် ကမ်းနဖူး၌ ဂျပန်စစ်သားများ လော်ရီကားထဲမှ ဆွဲလုသိမ်းကျုံးယူကြသော စာအုပ်များ ထဲ၌ ပါသွားသော ဦးချစ်မောင်၏ စာအုပ်ဟောင်း တစ်အုပ် ဖြစ်ပေသည်။

တစ်နေ့လုံး မွေနှောက်ဖွာထားချက်ကြောင့် အိမ်ပေါ်ထပ်တစ်ခုလုံး . . . ကြည့်ပြီးသားများ ဖြင့် ပြန့်ကြဲနေကာ ထားစရာနေရာမရှိအောင် ရှုပ်ယှက်ခတ်နေလေသည်။

“ ကျကျနန သူ့အထုပ်နဲ့သူ ဖြစ်အောင် အတော် ပြန်သိမ်းရမှာ ပဲ ” ဟု ကျွန်မက ညည်းလိုက် သည်။

ဦးကိုကိုလတ်မှာ စိတ်ရှည်လက်ရှည် ပြနိုင်သည်။ ပစ္စည်းများ ပြရင်း စပ်ဆိုင်ရာ ပတ် သက်ရာ အကြောင်းအရာနှင့်တကွ မှတ်သားစရာနားထောင်၍ မပြီးအောင် ပြောပြလေသည်။ မှတ် ဉာဏ်ကောင်းကောင်းဖြင့် စိတ်မှတ်၊ စုဆောင်းချက်တွေ ကို မမောမပန်း တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ပြောပြ လိုက်သည်။ ကြည့်ပြီးသား ပစ္စည်းများ ကို အိပ်ရာ ကုတင်တွေ ပေါ် ခေတ္တသွားပုံလျက် “ ရှိသေးတယ်။ နောက်ရှုပ်အုန်းမှာ တပုံကြီးပဲ၊ ပေတွေ နဲ့ ပုရပိုက်တွေ ကြည့်ကြစို့ . . . ” ဟု စိတ်အား ထက်သန်စွာ သွက်သွက်လက်လက် သယ်ပုံရင်းပြောနေသည်။ ကျွန်မမှာ မျက်စေ့ရော လူရော ညောင်းလာကာ၊ အတော် ပင် နွမ်းနယ်နေသည်။

မှိုင်းခံစက္ကူအဖြူကို မီးသွေးမှုန့်နှင့် ထမရေဖျော်သုတ်လျက်၊ ကံ့ကူဆံဖြင့်

ရေး ထားသော ပုရပိုက်များ သေတ္တာထဲမှ တောင်ပုံရာပုံ ထွက်လာကြသည်။

သေတ္တာကြီးတစ်လုံးထဲက ဟင်္သာပြဒါးသုတ်ရွှေချထားသည့် ပေစာထုပ်များ ကို ယူထုတ်ပြန် လေသည်။

တိုတောင်းလှသော အချိန်ကာလအတွင်း ၊ ပေစာထုပ် ၁၀၀ ကျော်ကို ပုရပိုက် ၁၀၀ ခန့်ကို အကုန်နဲ့စပ်အောင် ထိုင်ဖတ်ရန် ခဲယဉ်းနေသဖြင့် မွေရုံနှောက်ရုံဖွရုံမှတစ်ပါး အကုန်မတက်နိုင်ပါ တကားဟု စိတ်ထဲ၌ နုံးလှသွားသည်။

ရှေးဦးစွာ ပေစာတစ်ထုပ်ကို လှမ်းယူလိုက်သည်။ ပေစာပေါ်၌ ပတ်ထားသည့် စက္ကူများ နှင့် ကြိုးကို သေသေချာချာ ဖြေရသည်။

အလုံမြို့ဝန်မင်း၊ မင်းလှနရာဇဟာဗိုလ်၏ ပေစာဟု အဖုံးပေါ်၌ စာတမ်းရေထိုးထားလျက် အောက်တွင် “ ဥတုဘောဇနကျမ်း ” ဟု ရေး ထားလေသည်။

ပေရွက်များ ကို တစ်ချပ်စီလှန်ကြည့်ရင်း သံသယ ဖြစ်ပေါ်လာမိသည်။ “ ဥတုဘောဇန ” ကျမ်းစာအုပ်များ သည် မူလရင်းအတိုင်း ဟုတ်မည် မထင်။ ဤမျှလောက်ထူထပ်သည့် ပေထပ်ကြီး ထဲရှိ စာပုဒ်များ ကို မဖြုတ်မချန် အကုန်ရိုက်နှိပ်ပါက ဥတုဘောဇနကျမ်းစာအုပ်ကြီးမှာ ဧရာမစာအုပ် ကြီး ဖြစ်နေပေလိမ့်မည် ။
